Manuscript Sanskrit

36

PANCH-RATTANI CHANDKA

with TWO PAINTING

Sans. Ms.
294.592
D 188

1234-Ms.

देवीकवचस्तोत्र; अथवा,
पंचरत्न तन्त्र; संस्कृत
भा० देवनागरी लि०
१४४ पत्रक; ७ पं० प्र० पू०

संस्कृत ह० ल०

1234-MS

दे. १

ॐ श्रीभगवत्यै नमः ॥ ॐ अस्य श्रीदेवी
कवचस्तोत्रमंत्रस्य श्री ब्रह्मा ऋषिः
अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीमहामाया देवता
ह्रीं बीजं श्रीं शक्तिः ॥ क्लीं कीलकं ॥ श्री
महामायाप्रसादसिद्ध्यर्थे देवीकवच
पाठे विनियोगः ॥ ॐ कवचस्याग्रस्य
ऋषिश्छंदोनुष्टुप्प्रकीर्तितः ॥ देवताज

गनां धात्री मह्या घोरि विस्फुला ॥ १ ॥ ॐ
श्रीमन्महाणास गुणाध्यवहेण भोरुहद्वंद्वी
वणाचरान नानावीचोरिकांप्रणमाम्यहं
॥ २ ॥ ॐ स्तुं संस्थाय पना यत्नपहारा विधे ।
माहने त्रपहेवा सर्वेषां मंगलानां निज
महिमा वेणादक्रमेणवयालं ॥ ३ ॥ नित्यं
श्रीत्रास सत्कारवपति सकलं स्वान्मस

च.
१

क्षाश्रयं चं मानसात्ताय च भूयाद्भिम
नफलदा भद्रकाली बकाली ॥३॥ ना
रद उवाच ॥ यत्कृस्नं परमं लोके सर्वर-
क्षाकरं नृणां ॥ यन्न कस्यचिदाख्यातं
तन्मे ब्रूहि पितामह ॥४॥ ब्रह्मोवाच ॥
अस्ति गुह्यतमं विप्र सर्वभूतोपकार-
कं देव्यास्तु कवचं पुण्यं तच्छृणुष्व.

महात्मने ॥५॥ प्रथमं शैलपुत्रीति द्विती
यं ब्रह्मचारिणी ॥ तृतीयं चंद्रघंटेति-
कूष्मांडेति चतुर्थकं ॥६॥ पंचमं स्कंद
मातेति षष्ठं कात्यायनीति च ॥ सप्तमं
कालरात्रीति महागौरीति चाष्टमं ॥७॥
नवमं सिद्धिदात्री च नवदुर्गाः प्रकी
र्तिताः ॥ उक्तान्येतानि नामानि ब्रह्म

च.

शिवमहात्मनः ॥ ८ ॥ अग्निनादयमा
नस्तु शत्रुमध्यगतो रणे ॥ विषमे दुर्गे
मे चैव भयार्तः शरणं गताः ॥ ९ ॥ नैतेषां
जायते किंचिदशुभं रणसंकटे ॥ नाप
दंतेषु पश्यंति शोकदुःखभयंकरी ॥
येस्तु भक्त्या स्मरंता नूनं तेषां सिद्धिः प्र
जायते ॥ ये त्वां स्मरंति देवेशि रक्षसे

नात्रसंशयः ॥ ९ ॥ प्रेतसंस्थानुचामुंडा
वाराही महिषासना ॥ ऐंद्री गजसमा
रूढा वैष्णवी गरुडासना ॥ १० ॥ माहेश्व
री वृषारूढा कौमारी शिखिवाहना ॥
सर्वाभरणशोभाढ्या नानारत्नोप
शोभिता ॥ ११ ॥ हंसयेनरथमारूढा दे
व्याः क्रोधसमाकुलाः ॥ शंखंचक्रंग

४ लक्ष्मीपद्मासनादेवपद्महस्ताहरिप्रि
या ब्राह्मी हंससमा
रूढा सर्वाभरणभूषिता ९

चं॰
४

हंशक्तिंहलंचमुसलायुधे॥खेटकं
तोमरंचैवपरशुंपाशमेवच॥कुंतायु
धंत्रिशूलंचशार्ङ्गमायुधमुत्तमं॥दै
त्यानांदेहनाशायभक्तानामभया
यच॥धारयंत्यायुधानीत्थंदेवानां
चहितायवै॥नमस्तेस्तुमहारौद्रे
महाघोरपराक्रमे॥५॥महाबले

महोत्साहेमहाभयविनाशिनि त्रा
हिमांदेविदुष्प्रेक्षेशत्रूणांभयवर्धिनी
१७॥प्राच्यांरक्षतुमामैन्द्रीआग्नेय्यामग्निदे
वता दक्षिणस्यांतुवाराहीनैरृत्यांखड्ग।
धारिणी ॥ १८ ॥ प्रतीच्यांवारुणी
रक्षेद्वायव्यांमृगवाहनी॥उदीच्यां
रक्षेत्कौवेरीईशान्यांशूलधारिणी

दे·

ऊर्ध्वं रक्षतु ब्रह्माणी अधस्ताद्वैष्णवी·
तथा ॥ एवं दशदिशो रक्षेच्चामुंडा श·
ववाहना ॥ १२ ॥ जया मे चाग्रतः पा·
तु विजया पातु पृष्ठतः ॥ अजिता वा
मपार्श्वे तु दक्षिणे चापराजिता ॥ १३ ॥
शिखामुद्योतिनी रक्षेदुमा मूर्ध्नि व्य
वस्थिता ॥ मालाधरी ललाटे च भ्रुवौ

रक्षे यशस्विनी ॥२४॥ त्रिनेत्रा च भ्रुवो-
र्मध्ये यमघंटा च नासिके ॥ शंखिनी
चक्षुषोर्मध्ये श्रोत्रयोर्द्वारवासिनी
॥२५॥ कपोलौ कालिका रक्षेत्कर्णमू-
ले तु शांकरी ॥ नासिकायां सुगंधा
च उत्तरोष्ठे च चर्चिका ॥२६॥ अधरे चा-
मृतकला जिह्वायां च सरस्वती ॥ दं-

व॰ नात्रवतुकौमारीकंठदेशेचचंडिका
॥२५॥घंटिकांचित्रघंटाचमहामायाच
तालुके॥कामाक्षीचिबुकंरक्षेद्वाचं
मेसर्वमंगला॥२६॥ग्रीवायांभद्रकाली
चपृष्ठवंशेधनुर्धरी॥नीलग्रीवाबहिः
कंठेनालिकांनलकूबरी॥२७॥खड्ग
धारिणीस्कंधयोर्बाहूमेवज्रधारि

लो ॥ हंसा मेदो ऽं धिनी रक्षेदंबिका चांगु
लीश्रव ॥ ४४ ॥ नखों श्रुलेश्वरी रक्षेत्कुः
क्षिं रक्षेत्बलेश्वरी ॥ सर्वा रक्षेत्समहादेः
वी मनःशोकविनाशिनी ॥ ४५ ॥ हृदेय
ललितादेवी सुंदरेश्वला पार्श्वयो ॥ ।
नाभिं त्रिकामिनी रक्षेत्गुह्यं गुह्येश्व
री तथा ॥ ४६ ॥ भूतनाथावमेद्रुवगु

पुतनीकामीका

व·

देमहिषवाहिनी ॥ कट्यांभगवतीर
क्षेद्दैरावतवाहिनी ॥ जंघेमहाब
लारक्षेज्जानुमध्येविनायकी ॥ २४ ॥
गुल्फयोर्नारसिंहीचपादपृष्ठेतुतै
जसी ॥ पादांगुलीषुश्रीरक्षेत्पादाधो
स्थलवासिनी ॥ २५ ॥ नखान्दंष्ट्राक
रालीचकेशांश्चैवोर्ध्वकेशिनी ॥

मकृपाणिकैकामारीत्वंवंशागौश्वरी
नेया॥४४॥रक्तमन्नावसांमासासान्या
स्थिमधांसिपावेनी॥प्रणालिकाल
रात्रीचपिनेवश्रुद्रेटेश्वरी॥४५॥पद्मा
वतीपद्मकेशाकपेव्रजामणिस्त्वया
न्वालाश्रुत्वीनसान्वालामभेयास
वेसंधिश्च॥४६॥श्रकरहतव्रसाणी

व॰ २

कृपांछेत्स्यसीतृष्या॥ अहंकारेम

मेतुहृदयंमेचपममवारिणी॥२७॥अ

लापानोलध्याध्यानेसमामोदाव

मेवच॥ वेत्रहृस्ताचमेहेस्तपा

कलंपस्त्वेणाभनं॥२८॥ यसंमस्पंचवंगा।

धंवभ्राहवस्पर्शंचयातिनी॥ सर्वेवरा

मतलमारहेन्नारायणिगुभात्मा।

के ॥ ४९ ॥ श्रागुर्भैरवतावातह्रीयंभैरव॰
ह्लतवैसवी ॥ धनेश्वरी धनंरत्नैर्कामा
रीकल्पकासलया ॥ ५० ॥ यशः कीर्ति
बलद्मीवसहारत्नवृक्षिणी ॥ ३ इ
ली रत्नतां गोवं पश्वर्द्दनवंडिका ॥
५१ ॥ श्रयाग्रेतन्महालक्ष्मीभार्यारत्न
तभैरवी ॥ पंथानंविपर्यरतेत्मागे

च॰

८

देवं करोति या ॥४५॥ राजद्वारे महाल
क्ष्मीर्विजयः सर्वेन सया ॥ तत्सर्वं रक्षे मे
देविजयंतीपापनाशिनी ॥ रक्ष मे सर्व
गात्राणि दुर्गे दुर्गेश्वनाशिनि ॥ सर्वरक्षा
करं पुण्यं कवचं सर्वदा जपेत् ॥४६॥ इदं रह
स्यं विप्रर्षे भक्त्या तव मयोदितं ॥४७॥ र
हाहीनेतु यत्स्थानं कवचेन तु वर्जितं ।

नं ॥ पदमेकं नगच्छेत्तु यदीच्छेच्छुभमात्म
नः ॥ ४५ ॥ कवचेनावृतो नित्यं यत्र यत्रै
व गच्छति ॥ तत्र तत्रार्थलाभश्च वि
जयः सर्वकामिकः ॥ ४६ ॥ यं यं कामया
यते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितं ॥ परमै
श्वर्यमतुलं प्राप्नोति विपुलं भवान्
४७ ॥ निर्भयो जायते मर्त्यः संग्रामेष्व

दे॰

१०

पराजितः॥ त्रैलोक्ये तु भवेत्पूज्यः कवचेना
वृतः पुमान्॥४९॥ इदं तु देव्याः कव
चं देवानामपि दुर्लभं॥ यः पठेत्प्रयतो नि-
त्यं त्रिसंध्यं श्रद्धयान्वितः॥ दै
वीकला भवेत्तस्य त्रैलोक्येष्वपराजि
तः॥ जीवेद्वर्षशतं साग्रमपमृत्युविव-
र्जितः॥५०॥ नश्यंति व्याधयः सर्वे लूता

विस्फोटकादयः॥ स्थावरं जंगमं वापि
कृत्रिमं वापि यद्भवं ॥५०॥ अभिचारा
णि सर्वाणि मंत्रयंत्राणि भूतले ॥ भूच
राखेचराश्चैव कुलजाश्चोपदेशिकाः
॥५१॥ सहजा कुलजा माला डाकिनी शा
किनी च या ॥ अंतरिक्षचरा घोरा या
मिनी च महाबला ॥५२॥ ग्रहभूतपि

२०

णाचाशुयत्नगंयवैराग्यसाः॥ब्रस्र
तसवेनालाकृष्णोडामेरवाह्यः
पथ॥नसंपानिदर्शा।नात्तस्यकवेवह
दिसंस्थिते॥मानोज्ञानिमवेद्रात्तः
तेमोवृद्धिकरंपरं॥५५॥यणासाव।
धंतेसापिकीर्तिमेडितथ्यतेल॥ज।
पत्समप्रानीचंडीकृत्वानकवंवधु

रा॥यावत्कूर्मोयवंयंथेनसशैलवनका
ननं॥५६॥तावत्तिष्ठतिमेदिन्यांसंत-
तिपुत्रपौत्रकी॥देहांतेपरमंस्थानंय
त्सुरैरपिदुर्लभं॥५७॥प्राप्नोतिपुरुषो
नित्यंमहामायाप्रसादतः॥मनसा
चिंतितंकार्यंसफलंचभविष्यति॥५८
इतिश्रीहरिहर॥ब्रह्माविरचितंदेवी

तस्माजपेत्सदा
नित्यकवचंकामदंनृनं॥

व.
१२

कवचं समाप्तम्॥ ॐ नमो देव्यै॥ ॐ ॥:
ॐ जयंती मंगला काली भद्रकाली क
पालिनी॥ दुर्गा क्षमा शिवा धात्री स्वधा
स्वाहा नमोस्तुते॥ ॥१॥ महिषासुरनि
र्नाशविधात्रवरदे नमः॥ रूपं देहि ज
यं देहि यशो देहि द्विषो जहि॥२॥ म
धुकैटभविद्राविविधात्रवरदे न

॥ रक्तबीजवधे देवि चंडमुंडविनाशनी॥ रूपं०॥ ४॥
६
६

तथा धूम्राक्षस्य

य
ति

नः॥रूपं॥४॥शुंभस्यैव निशुंभस्य च मर्द्दनी
॥॥॥॥॥॥॥॥॥॥रूपं॥५॥वंदितांघ्रियुगे दे
वि सर्वसौभाग्यदायिनि रूपं ६॥
चिंत्यरूपचरिते सर्वशत्रुविनाशिनि
रूपं॥७॥नतेभ्यः सर्वदा भक्त्या चंडिके
दुरितापहे॥रूपं॥८॥देहि सौभाग्यमा
रोग्यं देहि मे परमं सुखं॥रूपं॥९॥वि
धेहि द्विषतां नाशं विधेहि बलमुच्च

नो

चं॰ १३

मं ॥ रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो ज
हि ॥ ५ ॥ शुंभस्यैव निशुंभस्य धूम्राक्ष
स्य च मर्दिनि ॥ रूपं देहि जयं देहि य
शो देहि द्विषो जहि ॥ ६ ॥ स्तुवद्भ्यो भ
क्तिपूर्वं त्वां चंडिके व्याधिनाशिनि ॥
रूपं ॥ ७ ॥ चंडमुंडवधे देवि रक्तबीज-
विनाशिनि ॥ रूपं देहि जयं देहि यशो

देहिद्विषोजहि ॥११॥ देविप्रचंडदोर्दंड
दैत्यदर्पविनाशिनि ॥ रूपंदेहिजयं
देहियशोदेहिद्विषोजहि ॥१२॥ विधे
हिदेविकल्याणंविधेहिविपुलां।
श्रियं ॥ रूपंदेहिजयंदेहियशोदे।
हिद्विषोजहि ॥१३॥ सुरासुरशिरो
रत्ननिघृष्टचरणेंबिके ॥ रूपंदेहि

चं॰
१४

जयंदेहियशोदेहिद्विषोजहि ॥४॥
विद्यावंतंयशस्वंतंलक्ष्मीवंतंचमां॰
कुरु ॥ रूपंदेहिजयंदेहियशोदेहि।
द्विषोजहि ॥५॥ प्रचंडदैत्यदर्पघ्नेध्य
पिरूपविनाशिनि ॥ रूपंदेहिजयंदे
हियशोदेहिद्विषोजहि ॥६॥ चतुर्वे
कैः चतुर्वक्त्रःसंस्तुतेपरमेश्वरि ॥ रू

यं ॥१८॥ कृष्णेन संस्तुते देवि शश्वद्भ-
क्त्या सदांबिके ॥ रूपं देहि जयं देहि य-
शो देहि द्विषो जहि ॥१९॥ हिमाचल
सुतानाथ संस्तुते परमेश्वरि ॥ रूपं दे
हि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥२
इंद्राणीपतिसद्भावपूजिते परमे
श्वरि रूपं ॥२१॥ देवि भक्तजनोद्दाम

चं.

१५

दत्तानंदोदयेंबिके॥रूपंदेहिजयंदेहि
यशोदेहिद्विषोजहि॥२२॥पत्नीम
नोरमांदेहिमनोवृत्तानुसारिणीं
तारिणींदुर्गसंसारसागरस्यकुला
द्भवां॥२३॥इदंस्तोत्रंपठित्वातुमहा
स्तोत्रंपठेन्नरः॥सतुसप्तशतीसंख्या
वरमाप्नोतिसंपदः॥२४॥इतिचं।

इतिश्रीदेव्याअर्गलस्तोत्रं ॥ समाप्तं ॥ ॥
ॐ श्रीकीलकस्तोत्र ॥ ॐ विशुद्धज्ञान
देहाय त्रिवेदी दिव्यचक्षुषे ॥ श्रेयः ।
प्राप्तिनिमित्ताय नमः सोमार्धधारि
णे ॥ १ ॥ सर्वमेतद्विनायन्मंत्राणा
मपिकीलनं ॥ सोपिक्षेममवाप्नोति
सततंजाप्यतत्परः ॥ २ ॥ सिद्ध्यन्तु ।

च॰ ३६

च्चाटनादीनिवस्तूनिसकलान्यपि
एतेनस्तुवतांदेविस्तोत्रपाठःप्रसि
ध्यति॥३॥नमंत्रोनौषधंतत्रनकिं।
चिदपिविद्यते॥विनाजाप्येनसिद्ध्ये
त्सर्वमुच्चाटनादिकं॥४॥समग्रा
ण्यपिसिद्ध्यंतिलोकेशंकामिमांह
रः॥कृत्वानिमंत्रयामाससर्वमेव

मिदंशुभं॥५॥स्नात्रंवैचंद्रिकायास्त
तत्वगुह्यंचकारसः॥समाप्तामायंसपु·
ण्यपवनंयथावाद्रिमंयणं॥६॥सोपि
हेममवाप्नोतिसर्वमेवनसंशयः
कृत्वायावाचतदेकपानवम्यांवैव
वैतसः॥७॥दद्यातिप्रतिगृह्णाति
नान्यैषंपापंसिद्धति॥इत्यंस्यैपा·

वं.
१७

ण कीलेन महादेवेन कीलितं॥ यो
निष्कीलां विधायैनां नित्यं जपति स
स्फुटं॥ स सिद्धः सगणः सोपि गंध
र्वो जायते वने॥ नापमृत्युवशं याति
मृतो मोक्षमवाप्नुयात्॥१०॥ ज्ञात्वा प्र
रभ्य कुर्वीत ह्यकुर्वाणो विनश्यति
ततो ज्ञात्वैव संपन्नमिदं प्रारभ्यते

बुधैः ॥ १८ ॥ सौभाग्यादिवयःकोपि
दृश्यतेललनाजनैः ॥ तत्सर्वंतत्प्र
सादेनतेनजाप्यमिदंशुभं ॥ १९ ॥ श्रा
द्धैस्तुजाप्यमानेस्मिंस्त्रैलोक्येसंपत्ति
रुद्धैकः ॥ भवत्येवसमग्रापिततनः
प्रारभ्यतेबुधैः ॥ २० ॥ ऐश्वर्यंयत्प्रसा
देनसौभाग्यारोग्यसंपदः ॥ शाश्वता

चं. निःपंरो मोहः स्तूयते सा न किं जनैः

१८ ॥१४॥ इति श्रीचंडिकादेव्या कीलक

स्तोत्रः ॥ समाप्त ॥ ॥॥॥ ॐ अस्य श्रीचंडि

कादेव्याः प्रथमचरितस्य ब्रह्मा ऋषिः महा

छंदः श्रीमहाकाली देवमी कालीदेवता ॥

गायत्री छंदः ॥ नंदा शक्तिः रक्तदंतिका बीजं

अग्निस्तत्त्वं ॥ ऋग्वेदः स्वरूपं ॥ श्रीमहाकाली

प्रीत्यर्थं प्रथमचरित्रजपे विनियोगः ॥

ॐखड्गंचक्रगदेषुचापपरिघांशूलं
भुसुंडींशिरःशंखंसंदधतींकरैः।
त्रिनयनांसर्वांगभूषावृतां॥याम
स्तौत्स्वपितेहरौकमलजोहंतुंम
धुंकैटभंनीलाश्मद्युतिमास्यपा
ददशकांसेवेमहाकालिकां॥॥
मार्कंडेयउवाच॥सावर्णिःसूर्य

चं॰ तनयोयोमनुःकथ्यतेष्टमः॥निशा
१८ मयतदुत्पत्तिंविस्तराद्गदतोमम॥१
महामायानुभावेनयथामन्वंत
राधिपः॥सबभूवमहाभागःसाव
र्णितनयोरवेः॥२॥स्वारोचिषेंतरेपूर्वं
चैत्रवंशसमुद्भवः॥सुरथोनामराजा
भूत्समस्तेक्षितिमंडले॥३॥तस्यपा

लवनः सम्यक्प्रज्ञाः पृष्ठानि वीरसा
न् बभूवुः शाश्वतो भूपाकोलाविध्वं
सिनस्तदा ॥ ४ ॥ तस्यैतेरभवत्सुद्दम
तिश्वबलदर्पितः ॥ स्फैरेरपि सतैषु
द्विकालाविध्वंसिभिर्जितः ॥ ५ ॥ ततः
स्वपुरमायातो निजदेशाधिपो भ
वत् ॥ आक्रांतः सममहाभागः तैः त

वे॰

२०

दायबलारिभिः॥ कोशोबलंचापहृतं
तत्रापिस्वपुरेततः॥८॥ ततोमृगया
व्याजेनहृतस्वाम्यःसभूपतिः॥ एका
कीहयमारुह्यजगामगहनंवनं॥९
सतत्राश्रममद्राक्षीद्द्विजवर्यस्यमे
धसः॥ प्रशांतश्वापदाकीर्णंमुनि।
शिष्योपशोभितं॥१०॥ तस्थौकंचि

स्मकालंचवृतिवासेननसत्कृतनः॥२॥तत।
सुतस्युविवंतेस्मिन्सुनिवराश्रमे॥१॥
स्रविंतयस्तदातंश्रमसमस्वाकुश्चैवततः
मस्स्वैः पालितेश्वैमयाशीनेश्वरेहि
ततः॥मइस्मैसैरसहुनेधंमनःपाल्य
नेनवा॥नजानेसम्पधानोमेश्रुरेहा।
सीसदामदः॥॥ममवैरिवश्यातः

वे.
२१

कामभोगानुपलप्स्यते॥ येसमानुगता
नित्यंप्रसादयनभोजनैः॥१५॥ श्रुत्व
तिंभुवंतेयज्ञैर्वैस्वस्थमहीभृतां॥ प्रस
मस्थ्यशीलैस्तैः ज्ञवेद्भिः सततंत्व्या।
यं॥१३॥ संवित्तः सीतिद्भः त्वेनदयंको
पगामिष्यति॥ एतज्ज्ञात्वाच सततंवि
तथामामसपार्थिवः॥१४॥ तद्यौविद्या

शुश्माध्यासेवैश्रपमेकंदद्देगसः स
हहेसनकस्त्वेभोहेतस्वागमेनेत्र।
कः॥स॥सेशाकेदवकस्मात्त्वेडमे।
नाइवलस्यसे॥इन्याकेर्णपववसे।
सभूपतेः प्रणयेयाटितं॥ध॥प्रसुवा
वसतेवैपंः प्रजयावनेतान्स्यपे॥
वैसपउवाव।समाथिनोमवैश्पाह॥

चं॰
२२

मुत्पन्नोधनिनांकुले ॥ ७ ॥ पुत्रैर्दारैर्नि
रस्तश्चधनैर्लोभादसाधुभिः ॥ विही
नःस्वजनैर्दारैःपुत्रैरादायमेधनं ॥
८ ॥ वनमभ्यागतोदुःखीनिरस्त
श्चाप्तबंधुभिः ॥ सोहंनवेद्मिपुत्राणां
कुशलाकुशलात्मिकां ॥ ९ ॥ प्रवृ
त्तिंस्वजनानांचदाराणांचात्रसं

स्थितः ॥ किंत्वेलेषांशूहेहेते मंमतेमे·
किंत्वसांप्रतं ॥ २ ॥ कथंतेकिंत्वसहता
उर्वैताः किंत्वमेस्वमाः ॥ राजोवाच ॥ ये
नैरसोभवांहल्वैः श्वदावार्द्धिमि
यौतेः ॥ २१ ॥ तेशुकिंभवतः स्विहमत्व
वभांतिमानसां ॥ वैशंप उवाच ॥ प
वेमतयथ्यासाहमवानस्महतंवव:

वं॰
२२

२१ ॥ किं करोमि निवर्त्तते मम निष्ठुर
तो मनः ॥ यैः संत्यज्यपिट्टैस्वहं पत्र
लब्धैर्निराहृतः ॥ २२ ॥ पति सज्जन हृ
ई व दार्द्रि ते भवेमम नः ॥ किमेतज्ञ
मिज्ञानाभिज्ञानद्भ्रपि महामते ॥ २४ ॥
यत्येमश्रवणाविनंविगेणाश्चपिंवा ।
धुव ॥ तेषां कृते मे निश्वासा सा दै मन

स्यं वनायते ॥ ४५ ॥ कोमि किं यन्नमनः
तेषप्रीतिषु निष्ठुरं ॥ मार्कंडेय उवाच
ततसौ सहितौ विप्रतं मुनिं समुप।
स्थितौ ॥ ४६ ॥ समाधिर्नाम वैश्योसौ
सच पार्थिवसत्तमः ॥ कृत्वा तौ य·
थान्यायं यथार्हं तेन संविदं ॥ ४७ ॥
उपविष्टौ कथा काश्चिच्चक्रतुर्वैश्यप·

चं॰
५१

काङ्क्षिणौ ॥ राजोवाच ॥ भगवंस्त्वामहं
प्रष्टुमिच्छाम्येकं वदस्व तत् ॥ २५ ॥ दुः
खाय यन्मे मनसः स्वचित्तायत्ततां
विना ॥ ममत्वं गतराज्यस्य राज्याङ्गे
ष्वखिलेष्वपि ॥ २६ ॥ जानतोपि यथा
ज्ञस्य किमेतन्मुनिसत्तम ॥ अ
यं च निकृतः पुत्रैर्दारैर्भृत्यैस्तथा

ज्ञितः॥२१॥ स्वज्ञेनेन च संस्पृष्टः तेष
हार्दं तु यास्यति॥ एवमेव तन्याहं वह
वेष्वस्य तउः स्थितो॥२२॥ हह दोषपि
विषयममता ह्रुष्मा नसो॥ तन्केन
नन्महाभागषेन्मा ह्रो ज्ञाति नोरापि
२४॥ समास्य च भवस्य बांविवेकोय
स्यषहृना॥ अधिरुवाव॥ ज्ञानम

चं॰
२१

स्मिंसमसत्वस्यजंतोर्विषयगोचरे ॥ वि
षयाश्चमहाभागयांतिचैवंपृथक्पृ
थक् ॥ दिवांधाः प्राणिनः केचिद्रा
त्रावंधास्तथापरे ॥ ४८ ॥ केचिद्दिवात
थारात्रौप्राणिनस्तुल्यदृष्टयः ज्ञानि
नोमनुजाः सत्यंकिंतुतेनहिकेवलं
यतोहिज्ञानिनः सर्वेपशुपक्षिमृगा

इया: ॥ तानंचतस्समणुस्साणंयेजेवाम
गपतिल्लाणं ॥ ४ ॥ मणुस्साणंचयेजेवा
नल्लमणुस्सेयामेया: ॥ तानेपिसंति
पश्चैपतानस्सनेणाइणावचंतुस्स ॥ ५ ॥ क
णमेसाहाइतानेसाहासोच्चमाणाना:
पिढंया ॥ मणुस्सामणुजक्खाउसभि
लाघासहतानस्पति ॥ ६ ॥ लोमामस्स

चं.
२८

पकारायनन्वेतान्किंनपश्यसि ।। तथा
पिममतावर्तेमोहगर्तेनिपातिताः ।। ५५
महामायाप्रभावेनसंसारस्थितिकारि
णा ।। तन्नात्रविस्मयःकार्योयोगनिद्रा
जगत्पतेः ।। ५६ ।। महामायाहरेश्चैषातया
संमोह्यतेजगत् ।। ज्ञानिनामपिचेतां
सिदेवीभगवतीहिसा ।। ५७ ।। बलादा

कृष्यमोहायमहामायाप्रयच्छति
तयाविसृज्यतेविश्वंजगदेतच्चराचरं
५६॥ सैषाप्रसन्नावरदानृणांभवति
मुक्तये॥ साविद्यापरमामुक्तेर्हेतुभूता
सनातनी॥ ५७॥ संसारबंधहेतुश्चसै
वसर्वेश्वरीश्वरी॥ राजोवाच॥ भग
वन्काहिसादेवीमहामायेतियांभवा

दे॰

२७

न्॥५४॥ ब्रवीमि कथमुत्पन्ना सा का
र्मास्याश्च किं द्विज॥ यत्स्वभावा च सा
देवी यत्स्वरूपा यदुद्भवा॥५५॥ तत्सर्वं
श्रोतुमिच्छामि त्वत्तो ब्रह्मविदां वर
ऋषिरुवाच॥ नित्यैव सा जगन्मूर्ति
स्तया सर्वमिदं ततं॥ तथापि तत्समु
त्पत्तिर्बहुधा श्रूयतां मम॥ देवानां।

कार्यसिद्ध्यर्थमाविर्भवतिसायदा
उत्पन्नेतितदालोकेसानित्याप्यभि।
धीयते॥योगनिद्रांयदाविष्णुःश्रि।
तोद्भवसाप्रजापतिः॥४८॥आस्तीर्य।
शेषमभजत्कल्पांतेजगतांप्रभुः॥त।
दाद्वावसुरौघोरौविख्यातौमधुकै।
टभौ॥४९॥विष्णुकर्णमलोद्भूतौहं

च॰
२२

तं ब्रह्माणमुद्यतौ ॥ स नाभिकमले विष्णुः
स्थितो ब्रह्मा प्रजापतिः ॥५॥ दृष्ट्वा ताव-
सुरौ चोग्रौ प्रसुप्तं च जनार्दनं ॥ तुष्टाव-
योगनिद्रां तामेकाग्रहृदयस्थितः ॥५
विबोधनार्थाय हरेर्हरिनेत्रकृतालयां
विश्वेश्वरीं जगद्धात्रीं स्थितिसंहारका-
रिणीं ॥५८॥ निद्रां भगवतीं विष्णोरतु।

लां तेजसः प्रभुः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ त्वंस्वाहा
त्वंस्वधा त्वंहि वषट्कारः स्वरात्मिका
॥ ७३ ॥ सुधा त्वमक्षरे नित्ये त्रिधामात्रात्मि
का स्थिता ॥ अर्धमात्रा स्थिता नित्या या
नुच्चार्या विशेषतः ॥ ७४ ॥ त्वमेव सा त्वं
सावित्री त्वं देवजननी परा ॥ त्वमेव धा
र्यते विश्वं त्वयैतत्सृज्यते जगत् ॥ ७५

च०

२८

त्वयैतत्पाल्यते देवि त्वमत्स्यंते च सर्व।
दा॥ विसृष्टौ सृष्टिरूपा त्वं स्थितिरूपा
च पालने॥५६॥ तथा संहृतिरूपांते ज
गतोस्य जगन्मये॥ महाविद्या महा।
माया महामेधा महास्मृतिः॥५७॥ म।
हामोहा भगवती महादेवी महासुरी
प्रकृतिस्त्वं च सर्वस्य गुणत्रयविभा

विनी ॥ ५८ ॥ कालरात्रिर्महारात्रिर्मोह
रात्रिश्च दारुणा ॥ त्वं श्रीस्त्वमीश्वरी त्वं ह्री
स्त्वं बुद्धिर्बोधलक्षणा ॥ ५९ ॥ लज्जा पु
ष्टिस्तथा तुष्टिः त्वं शांतिः क्षांतिरेव च ॥
खड्गिनी शूलिनी घोरा गदिनी चक्रि
णी तथा ॥ ६० ॥ शंखिनी चापिनी बाण
भुशुंडी परिघायुधा ॥ सौम्या सौम्यतर

चं॰
५
१ द्वि

शेषसौम्येभ्यस्त्वतिसुंदरी ॥ ८१ ॥ परा
पराणांपरमात्वमेवपरमेश्वरी ॥ यच्च
किंचित्क्वचिद्वस्तुसदसद्वाखिला-
त्मिके ॥ ८२ ॥ तस्यसर्वस्ययाशक्तिःसा
त्वंकिंस्तूयसेतदा ॥ ययात्वयाजगत्स्र
ष्टाजगत्पात्यत्तियोजगत् ॥ ८३ ॥ सोपि
निद्रावशंनीतःकस्त्वांस्तोतुमिहे-

श्वरः ॥ विष्णुः शरीरग्रहणमहमीशान
एव च ॥ ८५ ॥ कारितास्ते यतोतस्त्वां कः
स्तोतुं शक्तिमान्भवेत् ॥ सात्वमित्थं प्रभा
वैः स्वैरुदारैर्देविसंस्तुता ॥ ८६ ॥ मोह
यैतौ दुराधर्षावसुरौ मधुकैटभौ ॥ प्र
बोधं च जगत्स्वामी नीयतामच्युतो
लघुः ॥ ८७ ॥ बोधश्च क्रियतामस्य हं

व.

न्तुमेतौमहासुरौ॥ऋषिरुवाच॥एवं
स्तुतातदादेवीतामसीतत्रवेधसा॥६८
विष्णोःप्रबोधनार्थायनिहंतुंमधुकै
टभौ नेत्रास्यनासिकाबाहुहृदयेभ्य
स्तथोरसः॥६९॥निर्गम्यदर्शनेतस्थौ
ब्रह्मणोऽव्यक्तजन्मनः॥उत्तस्थौचज
गन्नाथःतयामुक्तोजनार्दनः॥७०॥ए

कार्णवेहिशयनात्ततः सददृशेवैतौ ॥
मधुकैटभौदुरात्मानावतिवीर्यपरा
क्रमौ ॥ ७१ ॥ क्रोधरक्तेक्षणावत्तुंब्रह्मा
णंजनितोद्यमौ ॥ समुत्थायततस्ता
भ्यांयुयुधेभगवान्हरिः ॥ ७२ ॥ पंचव
र्षसहस्राणिबाहुप्रहरणोविभुः ता
वप्यतिबलोन्मत्तौमहामायाविमोहि

च॰
३२

नौ ॥ उक्तवंतौ वैरास्यै नौ द्वियतामिति·
केशवं ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ भवेनामथ
मेनष्टौ समसवप्यातु भावपि ॥ ७४ ॥ कि
मस्मेनवरेणात्रपता वह्निहूतं मया
श्चषिरुवाच ॥ वं विनाश्यामि नितदा
सर्वमायामयं जगत् ॥ विलोकयता
श्यागादितो भगवान्कमलेक्षणः ॥ स

वांनहिनयधोवीसलिलेनपरिस्रुता

७९ ॥ ऋषिरुवाच ॥ नत्वैनंस्तत्काभगवा

नाशंखचक्रगदाधृता ॥ कृत्वाचक्रेण

वैद्विवैजच्छनीशिरसीतयाः ॥ ७७ ॥ ए

वमेवसमुत्पन्नाब्रसलतासंसस्तुतास्व

यं ॥ प्रभावमस्यादेव्यास्त्वंभूयः शृण

वदामिते ॥ ७८ ॥ ह्रीं ॐ सं गा यै सप

रैवारायैसवाहनायैसवायुधायै वागभवबीजा

धिष्टात्र्यै महाकाल्यै महाहुतिं समर्पयामि नम
स्वाहा

च.

२१

इति श्रीमार्कंडेयपुराणे सावर्णिके
मन्वंतरे श्रीदेवीमहात्मे मधुकैटभव
धो नाम प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥ ॥ ॥ ॥
ॐ द्वितीयचरितस्य ॥ विष्णुऋषिः ॥ म-
हालक्ष्मी देवता ॥ उष्णिक्छंदः ॥ श्रीम
हालक्ष्मीप्रीत्यर्थे द्वितीयचरित्रपाठे
विनियोगः ॥ ॥ ॥ ॐ अथ ध्यानं ॥ ॥

कात्यायनितंत्रे श्लोकान्मष्टसप्तसत्या चतुर्भि
रधिकंशतं

ॐ अथ ध्यानं ॥ ॐ अक्षस्रक्परशुंगदे
षुकुलिशंपद्मंधनुःकुंडिकांदंडं
शक्तिमसिंचचर्मजलजंघंटांसुरा
भाजनं॥ शूलंपाशसुदर्शनेचदधतीं
हस्तप्रवालप्रभांसेवेसैरिभमर्दिनी
मिहमहालक्ष्मींसरोजस्थितां॥ ऋ
षिरुवाच॥ ॐ देवासुरमभूद्युद्धं

चं
२४

र्णमब्दशतंपुरा ॥ महिषेसुराणामधि
पेदेवानांचपुरंदरे ॥ १ ॥ तत्रासुरैर्महा
वीर्यैर्देवसैन्यंपराजितं ॥ जित्वाचस
कलान्देवानिंद्रोभून्महिषासुरः ॥ २ ॥
ततःपराजितादेवाःपद्मयोनिंप्रजा
पतिं ॥ पुरस्कृत्यगतास्तत्रयत्रेशगरु
डध्वजौ ॥ ३ ॥ यथावृत्तंतयोस्तद्वन्म

हिवा सर्वेषु हितं ॥ विदहंसः कथयामा
सुदेवाधिभवं विसरं ॥४॥ सर्वेशास्य
निलेंहूनं यमस्यवरुणस्यच ॥ श्रेम्य
धांवाधिकारान्सस्वयमेवाधितिष्ठ·
ति ॥५॥ स्वर्गान्नराकृताः सर्वैर्नैनदे
वगणाधृवि ॥ विचरंति यथामस्या ।
महिषाणाद्रात्मना ॥६॥ एतद्दःक ।

चं. ३५

थितं सर्वममरारिविचेष्टितं ॥ शरणं च
वः प्रपन्नाः स्मो वधस्तस्य विचिंत्यतां
७ ॥ इत्थं निशम्य देवानां वचांसि मधु
सूदनः ॥ चकार कोपं शंभुश्च भ्रुकुटी
कुटिलाननौ ॥ ८ ॥ ततोतिकोपपूर्ण
स्य चक्रिणो वदनात्ततः ॥ निश्चक्रा
म महत्तेजो ब्रह्मणः शंकरस्य च ॥ ९ ॥

अन्येषांचैवदेवानांशक्रादीनांशरी
रतः॥निर्गतंसुमहत्तेजःतच्चैक्यंसमु
गच्छत॥१०॥अतीवतेजसःकूटंज्वल
न्तमिवपर्वतं॥ददृशुस्तेसुरास्तत्रज्वा
लाव्याप्तदिगंतरं॥११॥अतुलंतत्रत
त्तेजःसर्वदेवशरीरजं॥एकस्थंतद
भून्नारीव्याप्तलोकत्रयंत्विषा॥१२

च· ३९

यद्भूतरूपंभवंतेजःतेनाजायततत्स्व
रूं॥योग्निनचाभवत्केषांबाहवोवि
ष्णुतेजसा॥३॥सोग्निनस्तनयोघृतंप
म्यंवैस्तेषांचाभवत्॥वाह्येषांनच·
ञ्चेद्यास्तुनिर्तेवसत्तेजसाभुवः॥४॥ब्र
ह्मणःतेजसापादैतःतदंगुह्यांकैतेज
सा॥वस्सनाचकरागुह्यःकोवैरण

वैनासिका ॥ १५ ॥ तस्यास्तुदंताः संभू-
ताःप्राजापत्येनतेजसा ॥ नयनत्रितयं
जज्ञेतथापावकतेजसा ॥ १६ ॥ भ्रुवौ-
चसंध्ययोस्तेजः श्रवणावनिलस्य
च ॥ अन्येषांचैवदेवानांसंभवःतेज-
सांशिवा ॥ १७ ॥ ततः समस्तदेवानांते
जोराशिसमुद्भवां ॥ तांविलोक्यमुदं

चं॰
३०

प्राणुरमरामहिषार्दिनः ॥ ८८ ॥ स्थूलंस्थू
लाद्विनिःसृष्टददौतस्यैपिनाकधृ
क् ॥ वक्रंचदत्तवान्कृष्णःसमुत्पाद्य
स्वचक्रतः ॥ ८९ ॥ शंखंचवरुणःश॰
क्तिंददौतस्यैहुताशनः ॥ मारुतेनोद
त्तवांश्चापंबाणपूर्णेतथेषुधीः ॥ ९०
वज्रमिंद्रःसमुत्पाद्यकुलिशादम॰

मानंभवेत् । इत्यादि । शूलेनपाहिनो देवि । तैरस्मान्
रक्षसर्वतः । ह्रीं सर्वत्रः । ॐ सर्वस्यरूपेसर्वेशे । चंडिके
त्वंनतावयं । ॐ क्लीं स्वनतै । ॐ खड्गिनीशूलनी घोरा ३ ल
गदनी चक्रनी तथा । कारितास्वयते लस्तकसोत्वं शक्ति
का भावेत । ॐ ऐं अंगुष्ठा नमः । ॐ शूलेनपाहिनोदेवि
करपल्लवसंगीनि तैरस्मान रक्षसर्वत । ॐ ह्रीं तर्जनी
भ्यानमः सर्वस्वरूपे सर्वेशे चंडिकेत्वांनतावयं । ॐ क्लीं म
ध्यमा भ्यानमः । ॐ खड्गिनी शूलनी घोरा । कसोत्वंश
किमानभवेत । ॐ ऐं अनामका भ्या नमः । ॐ शूलेनपा
हिनोदेवि तैरस्मान्रक्षसर्वतः । ॐ ह्रीं कनिष्ठिका
भ्यानमः । ॐ सर्वस्वरूपे सर्वेशे चंडिकेत्वांनतावयं ।
ॐ क्लीं करतलकरपृष्ठा भ्यानमः । एवं हृदयादि

देवि
ब्रह्मा
विस्न
शिव

राधिपः॥ददौतस्यैसहस्राक्षोघंटा
मैरावताद्गजात्॥२१॥कालदंडाद्य
मोदंडंपाशंचांबुपतिर्ददौ॥प्रजाप
तिश्चाक्षमालांददौब्रह्माकमंडलुं
२२॥समस्तरोमकूपेषुनिजरश्मी
न्दिवाकरः॥कालश्चदत्तवान्खड्गं
तस्याश्चर्मचनिर्मलं॥२३॥क्षीराद

च॰
१८

श्यामलं हारमज्जिरे वनयोर्वरे । वह्र
ममिलिनयादिव्यंकुंडलेकटकानि ।
च ॥ ४४ ॥ अर्धचंद्रं नयाम्बुधेकेयूरा
सर्ववाङ्गभु ॥ न्वगैराविमलैोतहृत
ग्रैवेयकमनुत्तमं ॥ ४५ ॥ अंगुलीय
करत्नानि समस्तास्वंगुलीषु च ॥ वि
श्वकर्मादृतैतस्यपरंभूषानिनिर्म

लं ॥ २६ ॥ अस्त्राण्यनेकरूपाणि त-
थाभेद्यंचदंसनं ॥ अम्लानपंकजां ।
मालांशिरस्युरसिचापरां ॥ २७ ॥ अद
दज्जलधिस्तस्यैपंकजंचातिशोभ
नं हिमवान्वाहनंसिंहंरत्नानिवि
विधानिच ॥ २८ ॥ ददावशून्यंसुर
यापानपात्रंधनाधिपः ॥ शेषश्चस

वं

वेनागेषेण महामाणिविभूषितं ॥ २४ ॥
नागहारं हृदैतस्य धैन्यः धरियवीमि
मे ॥ स्त्रैरपि स्त्रैर्दैवी भूषणेनायु
येतस्या ॥ २५ ॥ समानितान नादेख्वे:
साहहासं शुद्धमेंद्र: ॥ तस्य नादेन ।
घोरेण हृतस्त्रमा शरिनेनभ: ॥ २६ ॥
श्रमायतातिमहता प्रतिशब्दा होम।

हानभूत् ॥ चुक्षुभुः सकला लोकाः स
मुद्राश्च चकंपिरे ॥ ३१ ॥ चचाल वसुधा
चेलुः सकलाश्च महीधराः ॥ जयेति दे
वाश्च मुदा तामूचुः सिंहवाहिनीं ॥ ३२ ॥
तुष्टुवुर्मुनयश्चैनां भक्तिनम्रात्ममूर्त
यः ॥ दृष्ट्वा समस्तं संक्षुब्धं त्रैलोक्यमम
मरारयः ॥ ३३ ॥ सन्नद्धाखिलसैन्या

व.

80

स्तेसमुत्तस्थुरुदायुधाः॥ आः किमेत
दितिक्रोधादाभाष्यमहिषासुरः॥
३४॥ अभ्यधावततंशब्दमशेषैरसु
रैर्वृतः॥ सददर्शततोदेवीं व्याप्तलो
कत्रयांत्विषा॥ ३५॥ पादाक्रान्त्यानत
भुवंकिरीटोल्लिखिताम्बरां॥ क्षोभि
ताशेषपातालांधनुर्ज्यानिःस्वनेन

तां ॥ ३८ ॥ दिशेणभुजसहस्रेणसमंता
द्व्याप्यसंस्थितां ॥ ततः प्रववृतेयुद्धं
तयादेव्यासुरद्विषां ॥ ३९ ॥ शस्त्रास्त्रै
र्बहुधामुक्तैरादीपितदिगंतरं ॥ महि
षासुरसेनानीश्चिक्षुराख्योमहासु
रः ॥ ४० ॥ युयुधेचामरश्चान्यैश्चतुरं
गबलान्वितः ॥ रथानामयुतैः ष

वं

४१

द्धिहृदराज्योमहास्वरः॥४॥ अयुष्य

नायुतानांचसहस्रेणमहास्वनः॥पो

वायादिस्त्वनिघुतैश्चसिलामामहास्व

रः॥४॥ अयुतानांशतैःषद्भिर्वाष्कः

लोपुत्रपौत्रैः॥गजवाजिसहस्रैश्चै

रनैकैःपरिवारिताः॥६॥ वनाराध्या

नांकोट्याचसपुद्गस्मिंश्चपुष्पतः॥भि

शलाख्यायुतानांच पंचाशद्विरथायु
तैः ॥ ४४ ॥ युयुधे संयुगे तत्र रथ्यानां परि
वारितः ॥ श्रेष्ठ्येच तथायुतशेणरथ्यानां
दंतिनां तथा ॥ ४५ ॥ युयुधुः संयुगे दे
व्या सह तत्र महासुराः ॥ कोटिकोटिस
हस्रैः रथ्यानां दंतिनां तथा ॥ ४६ ॥ ह
यानांच वृतो युद्धे तया भक्त्यहिषासुरः

चं.

42

तोमरैर्भिन्दिपालैश्च शक्तिभिर्मुसलैः ।
तथा ॥५८॥ युयुधुः संयुगे देव्या खड्गैः
परशुपट्टिसैः ॥ केचिच्च चिक्षिपुः शक्तीः
केचित्पाशांस्तथापरे ॥५९॥ देवीं ख ।
ड्गप्रहारैस्तु ते तां हन्तुं प्रचक्रमुः ॥ सा ।
पि देवी ततस्तानि शस्त्राण्यस्त्राणि च
ण्डिका ॥६०॥ लीलयैव प्रचिच्छेद नि

। मृतायस्माननादेवीसस्वमानासुर
र्विभिः=८२

जशस्त्रास्त्रवर्षिणी ॥५०॥ शुंभमाचारसै
न्यशुष्यस्त्राल्पस्त्रालितेश्वरी ॥ सापिङ्क
होद्भुतसमेदेव्यावाहनकेसरी ॥५१॥
चचातासुरसैन्येषुवनेष्विवहुताश
नः ॥ निःश्वासान्मुमुचेयांश्चयुध्यमा
नारणेंबिका ॥५२॥ तएवसद्यःसंभूता
गणाःशतसहस्रशः ॥ युयुधुःसपरा

च. ९२

शुभिर्भिंडिपालासिपट्टिशैः ॥ ५२ ॥ नाश
यंतो सुरगणान्देवीशक्त्युपबृंहिताः ॥
अवादयंत पटहान्गणाः शंखांस्तथा
परे ॥ ५३ ॥ मृदंगांश्च तथैवान्ये तस्मिन्यु
द्धमहोत्सवे ॥ ततो देवी त्रिशूलेन गद
या शक्तिवृष्टिभिः ॥ ५४ ॥ खड्गादिभिश्च
शतशो निजघान महासुरान् ॥ पा

तथामासचैवाभ्यानेचंद्रास्वनेविमोहि
तान्॥५६॥ अस्वराभ्युविपाशेनवधा
वाभ्यानकर्षयत॥ केचिद्विद्याकृता:
तीहृताः खड्गपातैःतथापरे॥५७॥ वि
पाशितानिपातेनगदयाभ्युविशेरत
वेपथुश्चकेचिदुपरिमुसलेनभृशाहृ
ताः॥५८॥ केचित्रिपतिताभूमौभि

व॰
४४

न्नाःशूलेनवक्षसि॥ निरंतराःशरौघेण
कृताःकेचिद्रणाजिरे॥५४॥श्येनानु
कारिणःप्राणान्मुमुचुस्त्रिदशार्द
नाः॥ केषांचिद्बाहवश्छिन्नाश्छिन्नग्रीवाः
तथापरे॥५५॥शिरांसिपेतुरन्येषामन्ये
न्येमध्येविदारिताः॥विछिन्नजंघाः
त्वपरेपेतुरुर्व्यांमहासुराः॥५६॥एक

बाह्वाक्षिचरणाः केचिद्देव्याद्विधाकृ ७७॥
ताः॥ छिन्नेपि चान्ये शिरसि पतिताः।
पुनरुत्थिताः॥८१॥ कबंधा युयुधुर्दे
व्याग्रहीतपरमायुधाः॥ ननृतुश्चाप न तु
रेतत्र युद्धेतूर्यलयाश्रिताः॥८२॥ कबं
धाः छिन्नशिरसः खड्गशक्त्यृष्टिपाण
यः॥ तिष्ठतिष्ठेति भाषंतो देवीमन्ये

वं॰
५१

महास्वनः ॥ ८४ ॥ पातिनैरथ्यनागाश्वैर
स्वैरैश्वर्यसंपन्ना ॥ आगम्यासाभवत्त
त्रयच्चाभूत्तस्य महारणः ॥ ८५ ॥ शैलालितै
र्यामहानद्यः सद्यस्तत्रविसस्रुवुः ॥
मध्येचासुरसैन्यस्य वारणासुरवा।
जिनां ॥ ८६ ॥ तेन नत्वमहासैन्यं समु
राणांतथाविका ॥ निस्पृहंययया व

ह्निस्तृणदारुमहाचयं ॥८७॥ सर्वासिंहो
महानादमुत्सृजन्धुतकेसरः ॥ शरी
रेभ्यामरारीणामसूनिव विचिन्वति
॥८८॥ देव्या गणैश्च तैः तत्र कृतं युद्धं त-
थासुरैः ॥ यथैषां तुतुषुर्देवाः पुष्पवृ
ष्टिमुचो दिवि ॥८९॥ इति श्री मार्कं
डेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे देवी

च.
५९

संगपेलक्ष्मीगी
धिद्धाऔमहलक्ष्मै
महाहुतिंसमर्पया
मिनमः स्वाहा॥

सैन्य
वीमाहाथ्येमहिषासुरंवयोगमहिनो
याथपाषः॥२॥ ॐउद्यझानुसहस्र
कांतिमरुणक्षौमांशिरोमालिकां
रक्तालिप्तपयोधरांजपवटीविद्याम
भीतिंवरंहस्ताब्जैर्दधतींत्रिनेत्रविलस
द्वक्तारविंदश्रियांदेवींबद्धहिमांशुर
त्नमुकुटांवंदेसमंदस्मितां॥ ॥ ॥ ॥

सविहत्वा २ ॥ ॐ निहन्यमानं तत्सैन्य-
मवलोक्य महासुरः ॥ सेनानीश्चिक्ष
रः कोपाद्ययौ योद्धुमथांबिकां ॥ १ ॥
स देवीं शरवर्षेण ववर्ष समरेसुरः
यथा मेरुगिरेः शृंगं तोयवर्षेण तो
यदः ॥ २ ॥ तस्य छित्वा ततो देवी ली
लयैव शरोत्करान् ॥ जघान तुरगान्बा

चं
५३

णिर्यंत्तारं चैव वाजिनां ॥ ३ ॥ विच्छेद
च धनुः सैव ध्वजं चातिसमुच्छ्रितं
विव्याध चैव गात्रेषु छिन्नधन्वानमा
शुगैः ॥ ४ ॥ स छिन्नधन्वा विरथो
हताश्वो हतसारथिः ॥ अभ्यधावत
तां देवीं खड्गचर्मधरोसुरः ॥ ५ ॥ सिं
हमाहत्य खड्गेन तीक्ष्णधारेण मूर्ध्नि

ति ॥ श्राजन्यज्ञानभुजेसमेयेद्देवीमप्पति
वेगवान् ॥६॥ तस्याः स्वहस्ताभुजेप्रा·
प्यपफालेन्दुपनंदन ॥ नैतेजग्राहः
फलंसकोपाट्टहस्तालोचनः ॥७॥ वि
द्वेषपवनतेनेन्दुभट्टकालस्योमहासरः
ज्ञात्वलमानैतेजोभीःरविबिंबमि
वावरात् ॥८॥ हस्तानदापतनफल

च॰ ५८

देवीशूलमथेचत ॥ ननशूलं शांतया ।
नेननीतंसर्वमहासुरः ॥ स ॥ हतेनास्मि
न्महादेवीमाहिषस्यवधूपतो ॥ ग्राम
णामगणारूढश्चामरस्त्रिदशार्दनः ॥ १
सोपिशक्तिंमुमोचाथदेव्यास्तामंबि
काद्रुतं ॥ हुंकाराभिहतांभूमौपात
यामासनिष्प्रभां ॥ ॥ ॥ भग्नांशक्तिं

निपतितां हस्तात्कोपसमन्वितः॥ वि
हेपचापरः शूलं बाणैः तदपिसाछि
नत्॥१५॥ ततः सिंहः समुत्पत्य गज
कुंभांतरे स्थितः॥ बाहुयुद्धेन युयुधे
तेनोचैः त्रिदशारिणा॥१६॥ युध्यमा
नौ ततस्तौ तु तस्मान्नागान्महीं गतौ
युयुधातेति संरब्धौ प्रहारैरति दारु

च॰
४९

लाः ॥ ४ ॥ ततो वेगात्खमुत्पत्य निप
त्य च मृगारिणा ॥ करप्रहारेण शिर
श्चामरस्य पृथक्कृतं ॥ ५ ॥ उदग्रश्च
रणे देव्या शिलावृक्षादिभिर्हतः ॥ दं
तमुष्टितलैश्चैव करालश्च निपाति
तः ॥ ६ ॥ देवी क्रुद्धा गदापातैः चूर्ण
यामास चोद्धतं ॥ बाष्कलं भिंडिपा

तेन कोलः ताम्रं तथांधकं ॥१३॥ उग्रा
स्यमुग्रवीर्यं च तथैव च महाहनुं ॥ त्रि
नेत्रा च त्रिशूलेन जघान परमेश्वरी
॥१४॥ बिडालास्यासिना कायात्पात
यामास वै शिरः ॥ दुर्धरं दुर्मुखं चो
भौ शरैर्निन्ये यमक्षयं ॥१५॥ एवं
संक्षीयमाणात्स्वसैन्ये महिषासु

वे॰
५०

रः॥ माहिषितस्वरूपेण ग्रासयामा
सनागणान्॥२०॥ कांश्चित्तुंडप्रहा
रेण खुराघातैस्तथापरान्॥ लांगू
लताडितांश्चान्यांशृंगाभ्यां च विदा
रितान्॥२१॥ वेगेन कांश्चिदपरान्ना
देन भ्रमणेन च॥ निःश्वासपवनेना
न्यान्पातयामास भूतले॥२२॥ निपा

त्यप्रमथानीकमभ्यधावतसोसुरः
सिंहंहंतुंमहादेव्याःकोपंचक्रेततो
विका ॥२३॥ सोपिकोपान्महावीर्यः
खुरक्षुण्णमहीतलः ॥ शृंगाभ्यांपर्व
तानुच्चैःविक्षेपचननादच ॥२४॥ वेग
भ्रमणविक्षुण्णामहीतस्यव्यशीर्यत
लांगूलेनाहतश्चाब्धिःप्लावयामास

चं॰
५

सेवितः ॥२५॥ धुनखंगाविभिग्रास्त्रव
ईत्वेंदैयपुत्रैनाः ॥ श्वासानिलास्ताः।
पानशेणनिपेतुर्नेभसोचला: ॥२७॥ इ:
तिक्रोयसमापनातमापनेतंमहास
रं हृहास्नावं हि काकोपांतहधाया।
तहाकुरोतु ॥२८॥ साहिस्वातस्यवे
पांशातवर्वेपमहासुरं ॥ तस्याजमा

ह्रियं रूपं सोपि बद्धो महामृधे ॥ ४९ ॥ त
तः सिंहो भवत्सद्यो यावत्तस्यांबिका
शिरः ॥ छिनत्ति तावत्पुरुषः खड्गपा
णिरदृश्यत ॥ ५० ॥ ततएवाशु पुरुषं
देवी चिच्छेद सायकैः ॥ तं खड्गचर्मणा
सार्धं ततः सोभून्महागजः ॥ ५१ ॥ क
रेण च महासिंहं तं चकर्ष जगर्ज च

व
५२

कंपितस्तुकरांदेवीचक्रेणनिरकृंतत ॥
३२ ॥ ततोमहासुरोभूयोमाहिषंवपु
राश्थितः ॥ तथैवक्षोभयामासत्रैलो
क्यंसचराचरं ॥ ३३ ॥ ततः क्रुद्धाजगन्मा
ताचंडिकापानमुत्तमं ॥ पपौपुनः पुन
श्चैवजहासारुणलोचना ॥ ३४ ॥ ननर्
दचासुरः सोपिबलवीर्यमदोद्धतः

विषाणाग्रांच्च चिक्षेप चंडिकां प्रति
भूधरान् ॥ ३५ ॥ सा च तान्प्रहितांस्ते
न चूर्णयंती शरोत्करैः ॥ उवाच तं म
दोद्धूतमुखरागाकुलाक्षरं ॥ ३६ ॥ दे
व्युवाच ॥ गर्ज गर्ज क्षणं मूढ मधु या
वत्पिबाम्यहं ॥ मया त्वयि हतेत्रैव ग
र्जिष्यंत्याशु देवताः ॥ ३७ ॥ ऋषिरुवाच

व॰
५२

श्री ॥ एवमुक्त्वा समुत्पत्य सारूढा तं म
हासुरं ॥ पादेनाक्रम्य चैवास्याः शू
लेनैनमताडयत् ॥ ३८ ॥ ततः सो
पि पदाक्रांतस्तया निजमुखात्ततः
अर्द्धनिष्क्रांत एवासीद्देव्या वीर्येण
संवृतः ॥ ३९ ॥ अर्धनिष्क्रांत एवा
सौ युध्यमानो महासुरः ॥ तया मह

सिनादेव्याशिरश्छित्वानिपातितः ॥ ३९
ततोहाहाकृतंसर्वंदैत्यसैन्यंननाश
तत् ॥ प्रहर्षंचपरंजग्मुःसकलादेवा
तागणाः ॥ ४० ॥ तुष्टुवुस्तांसुरादेवीं
सहदिव्यैर्महर्षिभिः ॥ जगुर्गंधर्वप
तयोननृतुश्चाप्सरोगणाः ॥ ४१ ॥
इति श्रीमार्कंडेयपुराणे सावर्णिके

१ अष्टाविंशतिसर्वलोकित्रिकायै महालक्ष्म्यै महत्तितिमश्चयाम्यै नमः स्वाहा ॥२

वं·

५८

मन्वंतरे श्रीदेवीमाहात्म्ये महिषासुर-
वधो नाम तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥ ॐ प
घसघकरपद्मलालितं पद्मनाभन
यनाब्जशंसितं ॥ पद्मबंधुशतकोटिभा
सितं पादपद्मयुगमीश्वरं स्तुमः ॥ १ ॥
ॐ नमो देव्यै महादेव्यै सिद्धिदायि-
न्यै नमः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥अथ ध्यानं॥ ॐ कालभ्राभां कटाक्षैरलिकुलभयदां मौलिबद्धें दु
३ पाली त्रिशिखमपि करैरुद्वहंतीं त्रिनेत्रां सिंहस्कंधाधिरूढां त्रि
लोकं तेसा पूरयंतीं ध्यायेद्दुर्गां जयाख्यां त्रिदशपरिवृतां सेवि
रेखां शंखं चक्रं कृपाणं
भुवनमखिलं
तां सिद्धिकामैः ॥

ॐ नमो देवगणाणा: सर्वे देवा इंद्रपुरोग
मा: ॥ स्तुतिमारेभिरे कंतेनि हतेमहि
षासुरे ॥ ॐ ऋषिरुवाच ॥ ॥ शक्राद
य: सुरगणानिहतेतिवीर्ये तस्मिन्दु·
रात्मनि सुरारिबले च देव्या ॥ तांतु·
ष्टुवु: प्रणतिनम्रशिरोधरांसा वा·
ग्भि: प्रहर्षपुलकोद्गमचारुदेहा: ॥ १

कि विधे ४

चं.
५५

देव्याययाततमिदंजगदात्मशक्त्या
निःशेषदेवगणशक्तिसमूहमूर्त्या
तामंबिकामखिलदेवमहर्षिपूज्यां
भक्त्यानताःस्मविदधातुशुभानिसा
नः॥२॥यस्याःप्रभावमतुलंभगवान
नंतोब्रह्माहरश्चनहिवक्तुमलंबलं
च॥साचंडिकाखिलजगत्परिपाल

नायकानांग्रायचांशुभम[illegible]स्यमानिक
रोत ॥५॥ यात्रीः स्वयंस्वकृतेनंभव
नेवलक्ष्मीः पापात्मनांकृतधियां।
हृदयप्रवृद्धिः ॥ ब्रह्मासतांकुलन्नय
भवस्यलंक्षातांत्वांननताःस्मपरिपा·
लयदेविविश्वं ॥६॥ किंवर्णयामितव
रूपमचिंत्यमेतत्किंचातिवीर्यमसुरा

चं॰ ५८

क्षयकारिभूरि॥ किंचाहवेषुचरितानि

तवाद्भुतानिसर्वेषुदेव्यसुरदेवगणा

दिकेषु॥७॥ हेतुःसमस्तजगतांत्रिगु

णापिदोषैर्नज्ञायसेहरिहरादिभिर

प्यपारा॥ सर्वाश्रयाखिलमिदंजगदं

शभूतमव्याकृताहिपरमाप्रकृतिस्त्व

माद्या॥८॥ यस्याःसमस्तसुरतास

मुदीरणेनतृप्तिंप्रयातिसकलेषुमखे
षुदेवि॥स्वाहासिवैपितृगणस्यचतृ
प्तिहेतुरुच्चार्यसेत्वमतएवजनैःस्वधा
च॥७॥यामुक्तिहेतुरविचिंत्यमहाव्रता
त्वमभ्यस्यसेसुनियतेंद्रियतत्वसारैः
मोक्षार्थिभिर्मुनिभिरस्तसमस्तदोषै
र्विद्यासिसाभगवतीपरमाहिदेवि॥८॥

दे.
४०

शब्दात्मिकासुविमलर्ग्यजुषांनिधाना
नमुद्गीथरम्यपदपाठवतांचसाम्नां॥
देवीत्रयीभगवतीभववभावनायवार्त्ता
चसर्वजगतांपरमार्तिहंत्री॥९॥मेधा।
सिदेविविदिताखिलशास्त्रसारादुर्गा
सिदुर्गभवसागरनौरसंगा॥श्रीकैटा।
भारिहृदयैककृताधिवासागौरीत्वमे

वशाखिमौलिकृतप्रतिष्ठा ॥ ११ ॥ ईषत्स
हासममलं परिपूर्णचंद्रबिंबानुका
रिकनकोत्तमकांतिकांतं ॥ अत्यद्भुतं
प्रहृतमात्तरुषा तथापि वक्त्रं विलोक्य
सहसा महिषासुरेण ॥ १२ ॥ दृष्ट्वापि
देवि कुपितं भ्रुकुटीकरालमुद्यच्छशां
कसदृशच्छवि यन्न सद्यः ॥ प्राण

चे॰
५८

नेमेमावमहिहिघस्सदत्तीवाविंचेकेजीव
तेहिहुउपिनंतकदर्शनेन ॥ ४ ॥ देवि।
यसोदपरमाभवतीभवायसंयावि॰
नाषायतिकोपवलीऊलानि ॥ विस्ना॰
तेमनदृपुनेवयदस्समेनज्ञीतंवलंस्व
विपुलंमहिहिघासुरस्य ॥ ५ ॥ नेसंमत
जनपदेषुयनानितेषांतेषांयशांसि

नवसीदन्तिवंधुवर्गः॥ धन्यास्तएवनिभृ
तात्मजभृत्यदारायेषांसदाभ्युदयदा
भवतीप्रसन्ना॥१६॥ धर्म्याणिदेविस
कलानिसदैवकर्माण्यत्याहृतःप्रति
दिनंसुकृतीकरोति॥ स्वर्गंप्रयातिचत
तोभवतीप्रसादाल्लोकत्रयेपिफलदा
ननुदेवितेन॥१७॥ दुर्गेस्मृताहरसिभी

चं· १९

तिमशेषजन्तोः स्वस्थैः स्मृतामतिमती·
वशुभंददासि ॥ दारिद्र्यदुःखभयहा
रिणिकात्वदन्यासर्वोपकारकरु।
णायसदार्द्रचित्ता ॥ १८ ॥ एभिर्हतैर्ज
गदुपैतिसुखंतथैतेकुर्वंतुनामनर।
कायचिरायपापं ॥ संग्राममृत्युमधि
गम्यदिवंप्रयान्तुमत्वेतिनूनमहिता

द्विनिहंसिरैदेवि ॥ १ ॥ हहेवकिंनभवती
पकोतितभस्मसेवास्वरानविशुयत्य
हिणाधिशस्त्रं ॥ लोकास्यंघानहरिपवे
पिहिशस्वस्तनाइम्यंमनिभेवतिनेशु
हिनेशुसाधी ॥ २ ॥ त्वब्रह्मभानिकरा
विस्फुरांस्तेस्वयाग्रेःसलायकोतिनि
वहेनहृशेणस्वराणां ॥ घन्नागनानविल

चं.
८९

यमंगुमहिंदंडरवंडयोगध्यानतंनवावे।
लोकयतानतेतन ॥२१॥ ङवेंनवनश
मवंतनवदेविशूलंरूपंतथ्यनदविविं
त्यमनत्यमस्यैः वीर्यचहृत्रेहृतदे
वपराक्रमाणांवैरिष्वपिप्रकटिते.
वदयानवयेत्यं ॥२२॥ केनोपमाभव
ततस्यपराक्रमस्यरूपंवशत्रुभय.

कार्यतिहारिकुत्र ॥ चित्तेकृपासमर
निष्ठुरताचदृष्टात्वय्येवदेविवरदेभु
वनत्रयेपि ॥ २३ ॥ त्रैलोक्यमेतदखि
लंरिपुनाशनेनत्रातंत्वयासमरमू
र्धनितेपिहत्वा ॥ नीतादिवंरिपुगणा
भयमप्यपास्तमस्माकमुन्मदसुरा
रिभवंनमस्ते ॥ २४ ॥ शूलेनपाहिनो

चं.

६२

देविपाहिखङ्गेनचांबिके॥घंटास्वे
ननःपाहिचापज्यानिःस्वनेनच॥प्र
च्यांरक्षप्रतीच्यांचचंडिकेरक्षद
क्षिणे॥भ्रामणेनात्मशूलस्यउत्तर
स्यांतथेश्वरि॥४॥सौम्यानियानिरू
पाणित्रैलोक्येविचरंतिते॥यानिचा
त्यंतघोराणितैरक्षास्मांस्तथाभुवं

खड्गशूलगदादीनियानिचास्त्राणि
तेंबिके॥करपल्लवसंगीनितैरस्मान्र:
क्षसर्वतः॥२७॥ऋषिरुवाच॥२८॥एवं
स्तुतासुरैर्दिव्यैःकुसुमैर्नंदनोद्भवैः
अर्चिताजगतांधात्रीतथागंधानुले
पनैः॥२९॥भक्त्यासमस्तैस्त्रिदशैर्दि
व्यैर्धूपैस्तुधूपिता॥प्राहप्रसादसु।

व.

६२

सुखीसमस्ताध्यगतान्नरान् ॥३०॥
देव्युवाच ॥३१॥ व्रियतांत्रिदशाः सर्वे
यदस्मत्तोऽभिवांछितं ॥ ददाम्यहम
तिप्रीत्यासंगविच्युतिकारकैः ॥३२॥
माहेषाय महाकौर्यैर्निहतस्सुरोगः
मया ॥ कर्तव्यमपरंयच्चदुष्करंतन्नि
वेद्यतां ॥३३॥ देव्यूचुः ॥ भगवत्याकृ

तं सर्वं न किंचिद्वशिष्यते ॥ यद्यंने
हतः शत्रुरस्माकमहिघासुरः ॥ ५ ॥
यदि स्वाप्यवरोहेयः स्वयास्माकम
हस्वरि ॥ सं स्मरतां संस्मरतां न वनो हिंसी
पाः परमापदः यद्भुमर्त्यस्य लवे रोमि
स्वासेलाघ्रत्य मलाननेन ॥ तस्याविन
हिंविमवेर्धनदाणादिसंपदा ॥ ६ ॥

व.
६२

वं ह्वेयस्मन्मसत्रात्वंभवेद्याः सर्वदा
विके ॥ ५ ॥ स्वस्तिरस्तु व ॥ इति प्रसादि
ता देवैस्त्रिगतो येजगन्मये ॥ नवेषाम
न्ता भद्रकाली बभूवांतर्हिता नृप
व. ॥ ३ ॥ एवमेतत्कथितं भूप संभूता सा य
था पुरा ॥ ४ ॥ देवी देवशरीरेभ्यः
जगत्त्रयहितैषिणी ॥ पुनश्च गौरी

देहात्सा समुद्भूता यथाभवत् ॥ वधाय
दुष्टदैत्यानां तथा शुंभनिशुंभयोः ॥ र-
क्षणाय च लोकानां देवानामुपका-
रिणी ॥ तच्छृणुष्व मयाख्यातं यथा-
वत्कथयामि ते ॥५४॥ इति श्री मार्कंडे-
य पुराणे सावर्णिके मन्वंतरे श्री देवी
माहात्म्ये महिषासुरवधो नाम चतु

वे·
५४

पैंध्या यः ॥५॥ ओं सिंहस्या याशिप्रै
त्विसामरकनस्नतस्वत्वर्षिधुजेः पोत्वा।
वेस्नथत्रः पारास्वदयंनीनैप्रेस्त्विभिः पै
भिना॥ घाश्रमागदद्दारकंकणरला।
केरवीकणन्न्ःशरा डैगाड्रंगति ह्रारिणी
भवत्वनोरत्नोहु समक्रेडला॥५॥ स्रो·
सिरक वाव॥५॥ श्रास्त्वभनिस्त्वंमाष्या·

मसुराभ्यां शचीपते॥ त्रैलोक्यं यज्ञभा
गाश्च हृता मदबलाश्रयात्॥ २॥ तावे
व सूर्यतां तद्वदधिकारं तथैंदवं॥ कौ
बेरमथ याम्यं च चक्राते वरुणस्य
च॥ तावेव पवनर्द्धिं च चक्रतुर्वह्निक
र्म च॥ ततो देवा विनिर्धूता भ्रष्टराज्याः
पराजिताः॥ ४॥ हृताधिकाराः त्रिदशाः

वे.

६५

ताभ्यां सर्वे निराकृताः॥ महासुरा
भ्यां तां देवीं संस्मरंत्यपराजितां॥५
तयास्माकं वरो दत्तो यथापत्सु स्मृ
ताखिलाः॥ भवतां नाशयिष्यामि
तत्क्षणात्परमापदः॥६॥ इति कृत्वा
मतिं देवा हिमवंतं नगेश्वरं॥ जग्मुः
तत्र ततो देवीं विष्णुमायां प्रतुष्टुवुः ७

देवा ऊचुः ॥ ७ ॥ नमो देव्यै महादेव्यै शि
वायै सततं नमः ॥ नमः प्रकृत्यै भद्रा
यै नियताः प्रणताः स्मतां ॥ ८ ॥ रौद्रा
यै नमो नित्यायै गौर्यै धात्र्यै नमो
नमः ॥ ज्योत्स्नायै चेन्दुरूपिण्यै सुखा
यै सततं नमः ॥ ९ ॥ कल्याण्यै प्रण।
तां वृद्ध्यै सिद्ध्यै कूर्म्यै नमो नमः ॥ नैर्

च. र्त्यै भूभृतां लक्ष्म्यै शर्वाण्यै ते नमो न
६६ मः॥११॥ दुर्गायै दुर्गपारायै सारायै
सर्वकारिण्यै॥ ख्यात्यै तथैव कृष्णा
यै धूम्रायै सततं नमः॥१२॥ अतिसौ
म्यातिरौद्रायै नमस्तस्यै नमो नमः
नमो जगत्प्रतिष्ठायै धूम्रायै सततं
नमः॥१३॥ या देवी सर्वभूतेषु विष्णु

मायेतिशब्दिता ॥ नमस्तस्यै नमस्त
स्यै नमस्तस्यै नमो नमः ॥ १४ ॥ या देवी
सर्वभूतेषु चेतनेत्यभिधीयते ॥ नम
स्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः
॥ १५ ॥ या देवी सर्वभूतेषु बुद्धिरूपेण
संस्थिता ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नम
स्तस्यै नमो नमः ॥ १६ ॥ या देवी सर्व

चं.
६०

भूतेषुतृष्णारूपेणसंस्थिता॥नमस्तस्यै
नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः॥१७॥या
देवीसर्वभूतेषुनिद्रारूपेणसंस्थिता॥
नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोन
मः॥१८॥यादेवीसर्वभूतेषुछायारूपेण
संस्थिता॥नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्त
स्यैनमोनमः॥१९॥यादेवीसर्वभूतेषु

शक्तिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै नमस्त
स्यै नमस्तस्यै नमो नमः ॥ २०॥ या देवी
सर्वभूतेषु तृष्णारूपेण संस्थिता ॥ नम
स्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः
२१॥ या देवी सर्वभूतेषु क्षांतिरूपेण सं
स्थिता ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्त
स्यै नमो नमः ॥ २२॥ या देवी सर्वभूते

षुजातिरूपेणसंस्थिता ॥ नमस्तस्यैन
मस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः ॥ २३ ॥ या
देवीसर्वभूतेषुलज्जारूपेणसंस्थिता
नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमो
नमः ॥ २४ ॥ यादेवीसर्वभूतेषुशांति-
रूपेणसंस्थिता ॥ नमस्तस्यैनमस्तस्यै
नमस्तस्यैनमोनमः ॥ २५ ॥ यादेवीस

र्वभूतेषुश्रद्धारूपेणसंस्थिता॥नम।
स्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः
२८॥यादेवीसर्वभूतेषुकान्तिरूपेण।
संस्थिता॥नमस्तस्यैनमस्तस्यैनम।
स्तस्यैनमोनमः॥२९॥यादेवीसर्वभू
तेषुलक्ष्मीरूपेणसंस्थिता॥नमस्त।
स्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः ३०

दे.

६५

या देवी सर्वभूतेषु श्रांतिरूपेण संस्थि-
ता नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै।
नमो नमः ॥२८॥ या देवी सर्वभूतेषु स्मृ-
तिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै नम-
स्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः ॥३॥ या दे-
वी सर्वभूतेषु दयारूपेण संस्थिता ।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो।

नमः॥२४॥यादेवीसर्वभूतेषुतुष्टिरूपेण
संस्थिता॥नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्त
स्यैनमोनमः॥२५॥यादेवीसर्वभूतेषु
मातृरूपेणसंस्थिता॥नमस्तस्यैनमः
स्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः॥२६॥यादे
वीसर्वभूतेषुभ्रांतिरूपेणसंस्थिता॥
नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमो

व.

७०

नमः॥२४॥ इंद्रियाणामधिष्ठात्री भूता
नामखिलेषु या॥ भूतेषु सततं तस्यै
व्याप्त्यै देव्यै नमो नमः॥२५॥ चितिरू
पेण या कृत्स्नमेतद्व्याप्य स्थिता जग
त्॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै न
मो नमः॥२६॥ स्तुता सुरैः पूर्वमभीष्ट
संश्रयात्तथा सुरेंद्रेण दिनेषु सेविता

केनेन स्नानः शुभहेतवीश्वरीश्रुमाति
भद्रा एव च हेतवो वाचः ॥ २ ॥ यासां श्र-
नेवा ह्वतदैन्यतापितैरस्माभिरीशाव
ह्रैनेमस्येत ॥ याच स्नानानां हतासव
हेतिनः सर्वापदो भक्ति विनश्रृंता
भिः ॥ ३ ॥ इति श्री स्नान ॥ एवं स्नानविधि
श्रमाणां देवानां तत्रपावनी ॥ स्नानम

ध्याययेयातेनायज्ञात्स्व्यात्स्पनेरत्न॥
४८॥ साब्रवीत्तात्स्वरात्स्वभूर्भवद्भिः
स्त्वयेनत्रेका॥ शरीरकोशांतस्त्वासा
सगुप्तताब्रवीत्छिवा॥ ५०॥ स्तात्र्यंम:
मैतत्क्षियेतसंभेदस्यनिराकृते:॥ दे
वै:समस्ते:क्रियतेतिसंभेनपराजि
ते:॥ ५१॥ शरीरकोशायतस्मात्यावे

त्यानिःसृतांबिका॥ कौशिकेति सम
स्तेशुततोलोकेशुगीयते॥४१॥तस्यां
विनिर्गतायांतु कृष्णाभूत्सापिपार्व
ती॥ कालिकेति समाख्याता हिमाच
लकृताश्रया॥४२॥ ततोंबिकापरंरू
पंबिभ्राणांसुमनोहरं॥ददर्शचंडोमु
ण्डश्चभृत्यौशुंभनिशुंभयोः॥४३॥ता

व·
५१

भ्यां सुभायचा ख्यानाभ्रली वस्त्रम·
नो हुरा॥ काप्यारेस्ती महाराज भा
सयतीहिमावले॥ ४४॥ नैवताहुवु
कांविहपुहहुंकेनविडतंम॥ ता ग·
ताकाष्मैसादेवीगुह्यंनाचाम्हरेख
र॥ ४५॥ हीरत्नमंतिचार्वेगीयात
यतीदिशाखिषा॥ सातुनिष्ठतदे·

नेहः सोभवान्द्रष्टुमर्हति ॥ ५६ ॥ यानि
रत्नानि मलयागन्नाश्चादीनि वैश्रमे
त्रैलोक्येतु समस्तानि साधनंभांतितेन
गृहे ॥ ५७ ॥ ऐरावत समानीतो गजेंद्रः
त्वं पुरंदरात् ॥ पारिजाततरुश्चायंत
चैवोच्चैःश्रवाहयः ॥ ५८ ॥ विमानेहं
ससेप्तक्रमेनानिर्हृतितेनरोरण ॥ रत्नैः

वै॰ ७३

तमिहावीनंयदासीहेथेसाहुतं॥खं
तिपिरिषमहापद्मःसमानीतोयेनेष
सातं॥किंजल्किंनोदद्दोचाख्यमोला
मज्ञानपकज्ञा॥५०॥छुचेनेवाहणं।
गेहेकाचनमावितिछतिं॥तस्याधं
संपदतवेरायःपुरासीत्यजापतेः
॥५१॥मत्स्यारुत्कोतिदानामसर्वाक्षरी

शत्वयाहृता ॥ पाशः सलिलराजस्य
भ्रातस्तवपरिग्रहे ॥ ५ ॥ निसुम्भस्या
ब्धिजाताश्च समस्तारत्नजातयः ॥
वह्निरपिददौतुभ्यमग्निशौचेचवा
ससी ॥ ५३ ॥ एवंदैत्येन्द्ररत्नानिसमस्ता
न्याहृतानिते ॥ स्त्रीरत्नमेषाकल्या
णीत्वयाकस्मान्नगृह्यते ॥ ५४ ॥ ऋषि

चं॰
७४

रूपधृक् ॥ निशम्येति वचः शुंभः स तदा
चंडमुंडयोः ॥ प्रेषयामास सुग्रीवं दू-
तं देव्या महासुरं ॥ ५५ ॥ इति चेति च व-
क्तव्या सा गत्वा वचनान्मम ॥ यथा
चाभ्येति संप्रीत्या तथा कार्यं त्वया
लघुः ॥ ५६ ॥ स तत्र गत्वा यत्रास्ते शै-
लोद्देशेतिशोभने ॥ सा देवी तां ततः

प्राहश्लक्ष्णं मधुरया गिरा ॥ ५७ ॥ दूत
उवाच ॥ देवि दैत्येश्वरः शुंभः त्रैलोक्ये
परमेश्वरः ॥ दूतोहं प्रेषितस्तेन त्वत्स
काशमिहागतः ॥ ५८ ॥ अव्याहता
ज्ञः सर्वासु यः सदा देवयोनिषु ॥
निर्जिताखिलदैत्यारिः स यदाह शृ
णुष्व तत् ॥ ५९ ॥ मम त्रैलोक्यमखिल

च.
७५

लेंमयदेवावशानुगाः॥ यज्ञभागान
हंसर्वांनुपाश्नामिस्वयंवरयक्ष॥९॥
त्रैलोक्येवरत्नानिमभवरूपाण्यशे
षतः॥ तथैवगजरत्नंचहृतंदेवेंद्र
वाहनं॥१०॥ क्षीरोदमथनोद्भूतमश्व
रत्नंममामरैः॥ उच्चैःश्रवससंज्ञंतन्न
प्रीतिपत्यसमर्पितं॥११॥ यानिचा।

न्यानिदेवेषुगंधर्वेषूरगेषुच ॥ रत्नभू
तानिभूतानितानिमय्येवशोभने ॥
८३ स्त्रीरत्नभूतांत्वांदेविलोकेमन्या
महेवयं ॥ सात्वमस्मानुपागच्छय ।
तोरत्नभुजोवयं ८४ मांवाममा ।
नुजंवापिनिशुंभमुरुविक्रमं ॥ भज
त्वंचंचलापांगिरत्नभूतासिवैयत.

चं॰
३६

नः॥८५॥परमैश्वर्यमनंतंप्राप्यसम
स्थितिप्रहानं॥पतंतुध्यासमालाप्य
मस्थारिप्रहतोब्रज॥८६॥ऋषिरुवाच
इत्युक्त्वासातदादेवीगंभीरांतःस्मि
तानसैना॥उवाचभगवतीभद्रायायेदं
धार्यतेजगत्॥८७॥देव्युवाच॥सत्य
मुक्तंत्वयानात्रमिथ्याकिंचित्त्वया

दितं ॥ येलोकाधिपतिः सुंभोनिसुंभ
श्चापिताहृशाः ॥ ६८ ॥ किंत्वत्रयत्प्रति
ज्ञातंमिथ्यातत्क्रियतेकथं ॥ श्रूयता
मल्पबुद्धित्वात्प्रतिज्ञायाकृतापुरा
६९ ॥ योमांजयतिसंग्रामेयोमेद
र्पंव्यपोहति ॥ योमेप्रतिबलोलो
केसमेभर्ताभविष्यति ॥ ७० ॥ तदा

वे·
११
गछन्तु संभोग्र्यति संभोवामहासुर:
मांजित्वा किंचिरेणा त्वपाणिगृह्णा
तेमेलघु ॥७५॥ देव्युवाच ॥ श्रवलिसा
सिमेवंत्वदैविह्रिममायत: ॥ दै·
लोक्यैक: शुभोस्तिश्लेष्टयैस्संभवतिसु
भैया: ॥ श्रमेषामाणिपदेतां नां सर्वदे
वानवापृथि ॥ तिष्ठतिसंतुत्विदैवि·

किंपुनः स्त्रीनृमेकिका ॥ ७३ ॥ इंद्रा
द्याः सकला देवाः तस्युर्येषां नेस
युग ॥ स्त्रंभा त्री नोकथंतेषां स्त्री प्रया
स्यसि सनुत्व ॥ ७४ ॥ सात्वं गछमये
वांछापांखं स्त्रंभनिसंभयाः केषा
केषणानि र्धतानामेरवामा गमिष्य
सि ॥ ७५ ॥ एवमेतत्कलीसंभोनिसंभ

च. ५८

ख्यातिवीर्यवान्॥ किंकरोमिप्रति
ज्ञामेयदनालोचितापुरा॥७८॥सा
त्वंगच्छमयैवोक्तेयदेतत्सर्वमाहृ
तः॥ तदाचक्ष्वासुरेंद्रायसचयुक्तं
करोतुतत्॥७९॥इति श्री मार्कंडे
यपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेश्रीदे
वीमाहात्म्ये दूतसंवादोनामसपंच।

मोध्यायः ॥ ५ ॥ ॐ त्रतीयचरित्रस्य श्री
रुद्रऋषिः ॥ महासरस्वतीदेवता ॥
अनुष्टुप्छंदः ॥ भीमाशक्तिः भ्रामरी
बीजं ॥ सूर्यस्तत्वं ॥ सामवेदमयी श्री
दुर्गाप्रीत्यर्थे पाठे विनियोगः ॥ ॐ घं
टाशूलहलानि शंखमुसले चक्रं
धनुः सायकं हस्ताब्जैर्दधतीं घना

दे॰ ७९

न्तविलसच्छीतांशुतुल्यप्रभां ॥ गौरी
देहसमुद्भवांत्रिजगतामाधारभूतां
महापूर्वामत्रसरस्वतीमनुभजेशुं
भादिदैत्यार्दिनीं ॥ ॥ ऋषिरुवाच
ॐ इत्याकर्ण्यवचोदेव्याःसदूतोऽम
र्षपूरितः ॥ समाचष्टसमागम्यदैत्य
राजायविस्तरात् ॥१॥ तस्यदूतस्य

तद्वाक्यमाकर्ण्य पार्श्वराड्ज्वलनः ॥ सको-
पः प्राह दैत्यानामधिपं धूम्रलोचनं
॥ हे धूम्रलोचन त्वं स्वसैन्यपरि-
वारितः ॥ तामानय बलाद्दुष्टां केशा-
कर्षणविह्वलां ॥ ॥ तत्परित्राणदः
कश्चिद्यदि वोत्तिष्ठतेऽपरः ॥ स हन्त-
व्योऽमरो वापि यक्षो गंधर्व एव वा

चं.
८.

य ॥ ऋषिरुवाच ॥ तेनाज्ञप्तः ततः शी
सदैत्यो धूम्रलोचनः ॥ वृतः षष्ट्या स
हस्राणामसुराणां द्रुतं ययौ ॥ ५ ॥
स दृष्ट्वा तां ततो देवीं तुहिनाचलसं
स्थितां ॥ जगादोच्चैः प्रयाहीति मूलं
शुंभनिशुंभयोः ॥ ६ ॥ न चेत्प्रीत्या
द्य भवती मद्भर्तारमुपैष्यति ॥ ततो

बलान्नयाम्येषकेशाकर्षणविह्वलां
७ ॥ देव्युवाच ॥ दैत्येश्वरेणप्रहितोबल
वान्बलसंवृतः ॥ बलान्नयसिमामेवं
ततः किंतेकरोम्यहं ॥ ८ ॥ ऋषिरुवाच
इत्युक्तासोभ्यधावत्तामसुरोधूम्र
लोचनः ॥ हुंकारेणैवतंभस्मसाच
काराम्बिकाततः ॥ ९ ॥ अथक्रुद्धंम

च.
८

ह्रासैन्यमसुराणांनयांबिका॥ वव
र्षसायकैःतीक्ष्णैःतथाशक्तिपरश्व
धैः॥१०॥ ततोद्धुतसटःकोपात्कृत्वा
नादंसुभैरवं॥ पपातासुरसेनायां
सिंहोदेव्याःस्ववाहनः॥११॥ कांश्चि
त्करप्रहारेणदैत्यानास्येनचापरा
न्॥ आक्रांत्याचाधरेणान्यान्सज

ज्ञानमहासुरान् ॥१५॥ केषांविस्मा
रयामासनोवैः कौह्यानिकेसरी ॥ त·
थातलपहारेणाशिरांसिकृतवान्स्व
पकं ॥१८॥ विछिन्नबाहुशिरसः ह
तास्तेनतत्यापरे ॥ पपौचरुधिरंकं·
ठादस्यैषाधुतकेसरः ॥१७॥ हेलान
तहुलंसर्वंहयंनीतंमहात्मना ॥ ने·

नकेसरिणादेव्यावाहनेनातिको।
पिना॥१८॥श्रुत्वातमसुरंदेव्यानिह
तंधूम्रलोचनं॥बलंचक्षयितंकृत्स्नं
देवीकेसरिणाततः॥१९॥चुकोप।
दैत्याधिपतिःशुंभःप्रस्फुरिताधरः
आज्ञापयामासचतौचंडमुंडौम
हासुरौ॥२०॥हेचंडहेमुंडबलैर्बं

ऊभिः परिवारितो ॥ तत्रगछन्नुगन्ता च
सास्वासमर्मनी यत्नात्त्वचुः ॥ २१ ॥ केशा
शोहृच्छबधावाघोटिवासंशोयासु
पि तद्दोषिघांतुपैः सर्वैरस्त्रैर्विदि
हस्यलां ॥ २२ ॥ तस्याहन्तायाद्दशायासि
हचैविनिपातिते ॥ श्रीव्रमाराम्यतां
वधागृहीत्वातामंयाविका ॥ २३ ॥

दे॰
८३

इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वं
तरेश्रीदेवीमाहात्म्येधूम्रलोचनव
धोनामषष्ठोध्यायः ॥ ६ ॥ ऋषिरुवा
च ॥ ॐ आज्ञप्तास्ततोदैत्याःचंडमुंड
पुरोगमाः ॥ चतुरंगबलोपेताययुर
भ्युद्यतायुधाः ॥ १ ॥ ददृशुस्तेततोदेवी
मीषद्धासांव्यवस्थितां सिंहस्योपरि

अथ ध्यानं

ॐ ध्यायेये रत्नपीठे शुककलपठितं शृण्वतीं श्य
मलांगीं न्यस्तैकांघ्रिं सरोजे शशिशकलधरां
वल्लकीं वादयंतीं ॥ कल्हाराबद्धमालां नियमि
तविलसच्चूलिकां रक्तवस्त्रां मातंगीं शंखपा
त्रां मधुमदविवशां चित्रकोद्भासिभालां ॥ १
ॐ ऋषिरुवाच ॥ आज्ञा मातंगिननो देव्यास्तु एव
शुण्ड प्रयोग माः ॥ वनरेगबलायेना ययुरम्भ

चं.
२४

घनाघुयाः ॥२॥ ददृशुस्ततोदेवीमीषद्धासांव
वस्थिता ॥ सिंहस्योपरिशैलेंद्रशृंगेमहतिकां
चने ॥४॥ तेदृष्ट्वातांसमादातुमुद्यमंचक्रुरुद्य
ताः ॥ आकृष्टचापासिधरास्तथान्येतत्समीप
गाः ॥५॥ ततःकोपंचकारोच्चैरम्बिकातानरी
प्रति ॥ कोपेनचास्यावदनेमषीवर्णमभूत्तदा
भ्रुकुटीकुटिलात्तस्याललाटफलकाद्द्रुतं ॥

कालीकरालवदनाविनिष्क्रांतासिपाशिनी ७
विचित्रखट्वांगधरानरमालाविभूषणा ।।
द्वीपिचर्मपरीधानाशुष्कमांसातिभैरवा ।। ८
अतिविस्तारवदनाजिह्वाललनभीषणा ।।
निमग्नारक्तनयनानादापूरितदिङ्मुखा ।। ९
सावेगादाभिपतनीघातयंतीमहासुरान् ।।
सैन्येतत्रसुरारीणामभक्षयततद्बलं ।। १० ।।

चं.
२५

पार्ष्णिग्राहांकुशग्राहयोधघंटासमन्वितान
समादायैकहस्तेनमुखेचिक्षेपवारणान् ॥५॥
तथैवयोधंतुरगैरथंसारथिनासह ॥ निक्षि
प्यवक्त्रेदशनैश्चर्वयंत्यतिभैरवं ॥ ६ ॥ एकंज
ग्राहकेशेषुग्रीवायामथचापरं ॥ पादेनाक्र
म्यचैवान्यमुरसान्यमपोथयत् ॥ ७ ॥ तैर्मु
क्तानिचशस्त्राणिमहास्त्राणिमहासुरैः

मोखेनजग्याह्रुरुषादस्पेनैमैथिनान्वपि ॥१४॥

बलिनानह्रुलेस्वर्वमस्हाएणडरान्मनो ॥ मम·

रीभवदयछान्माननमोस्वनाउयनया ॥१५॥ स्रमि

नातिह्लनाकेविकेचिनवह्लोगनाडिना: ॥ ज

स्रुविंनाशमस्हाटंनायाभिहिनासनया ॥१६॥

तणननह्रुलंस्वंस्रस्हाएणोनिपानिने ॥ हह्ला·

चेडोभिडडावनोकालीमनिभीबएणो ॥ १७ ॥

वे.

२६

शरवैषेमह्राभीमेभीमाह्नीनोमह्ला स्वरः ॥ क्ला
दयामामचक्रैस्वमुंगऽत्तिमेः मह्लस्वशः ॥ १८ ॥
नानिवक्राण्यनेकानिविशमानानिनन्मुखे
बभुर्यथार्कविम्बानिमवहूनिचनोदरे ॥ १९ ॥
तनोजह्मामानिरूपाभीमोभैरैवनादिनी ॥ का
लीकरालवक्रांतडदेशंट्शानोज्जलो ॥ २० ॥
दन्यायवमह्लामिहदेवीचउमयावन ॥ स्व

ह्रीवाचास्यकेशेषुशिरसेनामिनाक्षिनत २१
स्त्रथसुणएऊर्ष्ययावनोहसूचवएंउनिपानिते
तमप्यताउयकुमोरवहागामिहतेरुषा ॥२२
हतेषेषेजनः सेत्नहसूचवएंउनिपानिते ॥
सुएंउन्वस्रमहावीर्यदिशोभेजेभयानरे. ॥ २३
शिरस्त्रणएउस्पकालीचगहीनामुणएउमेवव ॥ २४
पाहप्रचएलाहहामेमिश्रमभेषस्पचएलिका

चे.
२७

मयातवात्रोपहृतौ चण्डमुण्डौ महापशू ॥ यु
द्धयज्ञे स्वयं शुम्भं निशुंभं च हनिष्यसि ॥२५॥
ऋषिरुवाच ॥ ॥ ॥ ॥२६॥ तावानीतौ ततो दृष्ट्वा
चण्डमुण्डौ महासुरौ ॥ उवाच कालीं कल्या·
णी ललितं चण्डिका वचः ॥२७॥ यस्माच्च
ण्डं च मुण्डं च गृहीत्वा त्वमुपागता ॥ चामुण्डे
ति ततो लोके ख्याता देवि भविष्यसि ॥२८

१ सांगायैकपूरवीजाधिष्ठात्र्यै कालीचामुंडादेव्यै महाकुंलिंगमर्थ्यायाग्निनमः स्वाहा सप्तविंशति
वी रेवं नु मंत्र संख्याप्रकीर्तिता

इति मार्कंडेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे दे
वीमहात्म्ये चंड मुंड वधः नम सप्तमोध्यायः ॥ ७ ॥
अथ ध्यानं ॐ नागाधीश्वरविष्टरां फणिफणो
त्तंसोरुरत्नावलीभास्वद्देहलतां दिवाकरनि
भां नेत्रत्रयोद्भासितां ॥ मालाकुंभकपालनी
रजकरां चंद्रार्धमौलिं परां सर्वज्ञेश्वरभैर
वाङ्कनिलयां पद्मावतीं चिंतये ॥ ऋषि रुवा

चं. २२ च ॥१॥ ॐ चंडे च निहते दैत्ये मुंडे च विनि
पातिते ॥ बहुलेषु च सैन्येषु क्षयितेष्वसुरेश्व
रः ॥२॥ ततः कोपपराधीनचेताः शुम्भः प्रता
पवान् ॥ उद्योगं सर्वसैन्यानां दैत्यानामादिदे
शह ॥३॥ अद्य सर्वबलैर्दैत्याः षडशीतिरुदा
युधाः ॥ कंबूनां चतुराशीतिर्निर्यांतु स्वबलै
र्वृताः ॥४॥ कोटिवीर्याणि पंचाशदसुराणां

ज्वालिनी वे । शांते ज्वालानिर्मुक्ताणां निर्गच्छः
न्तु मम त्राणया ॥ ५ ॥ कालकादौ रुद्रामौ यौः
कालकेया सख्या स्वराः । पुत्रा यमस्य जानियं
न्तु त्रास्यया नरितामम ॥ ६ ॥ उन्मार्जेण्या स्वरूप
तिः स्वयंभो भैरव शासनः ॥ निर्जगाम मम स्वामे
न्यमरू सेर्वेउ मिर्हुनः ॥ ७ ॥ स्थायेन चणिक का
ष्ठ्यान तन्से न्यम तिभीषण ॥ ज्या सेनेः दृ रया·

चे.
२९

मामवधरणीगगनांतरे ॥ ८ ॥ मवभिद्रोमहा
नादमतीवह्नतवान्त्रूप ॥ च एतासवेननन्द्रारा
मश्विकाचापवेहूयत ॥ ९ ॥ यत्तुज्ञाभिहृद्ये
टानोनाराशृङ्गिनाटिस्तुवो ॥ निनादैभीष
णैः कालीजिगेपविस्तारिनानना ॥ १० ॥ नेवि
नादस्तुपस्फन्पैरवसैवेस्तुनर्द्दिशो ॥ देवीसि
हस्तयाकालीमरोषैः परिवारितः ॥ ११ ॥

एतस्मिन्नंतरे भूप विनाशाय सुरद्विषा ॥ भ
वायामरसिंहानामतिवीर्यबलान्विताः ॥ ३
ब्रह्मेशगुहविष्णूनां तथेंद्रस्य च शक्तयः ॥
शरीरेभ्यो विनिष्क्रम्य तद्रूपैश्चंडिकां ययुः १४
यस्य देवस्य यद्रूपं यथा वाहनभूषणं ॥ तद्व
देव हि तच्छक्तिरसुरान्योद्धुमाययौ ॥ १५ ॥
हंसयुक्तविमानाग्रे साक्षसूत्रकमंडलुः

आयाताब्रह्मणःशक्तिर्ब्रह्माणीसाभिधीयते
१५ ॥ माहेश्वरीवृषारूढात्रिशूलवरधारिणी ॥
महाहिवलयाप्राप्ताचंद्ररेखाविभूषणा ॥ १६
कौमारीशक्तिहस्ताचमयूरवरवाहना ॥ यो
द्धुमभ्याययौदैत्यानंबिकागुहरूपिणी ॥ १७
तथैववैष्णवीशक्तिर्गरुडोपरिसंस्थिता ॥ शं
खचक्रगदाशार्ङ्गखड्गहस्ताभ्युपाययौ ॥ १८

यज्ञवाराहमतुलंरूपंयाबिभ्रतोहरेः ॥ शक्तिः
साप्याययौतत्रवाराहींबिभ्रतीतनुं ॥ २० ॥ नार
सिंहीनृसिंहस्यबिभ्रतीसदृशंवपुः ॥ प्राप्तात
त्रसटाक्षेपक्षिप्तनक्षत्रसंहतिः ॥ २१ ॥ वज्रह
स्तातथैवैन्द्रीगजराजोपरिस्थिता ॥ प्राप्तासह
स्रनयनायथाशक्रस्तथैवसा ॥ २२ ॥ ततःपरि
वृतस्ताभिरीशानोदेवशक्तिभिः ॥ हन्यन्ताम

चं.

९१

सुराः शीघ्रंममप्रीत्याहचण्डिका ॥२२॥ ततोदेवी

शरीरात्तुविनिष्क्रान्तातिभीषणा ॥ चण्डिका·

शक्तिरत्युग्राशिवाशतनिनादिनी ॥२४॥ सा

चाहधूम्रजटिलमीशानमपराजिता ॥ दूतत्वं

गच्छभगवन्पार्श्वंशुम्भनिशुम्भयोः ॥२५॥ ब्रू

हिशुम्भंनिशुम्भंचदानवावतिगर्वितौ ॥ ये

चान्येदानवास्तत्रयुद्धायसमुपस्थिताः ॥२६॥

त्रैलोक्यमित्रालभनोदेवाः स्नेहविमुंजः ॥
भूयेप्रयानयानालेयदिजीवितमिक्षय ॥ २४
बलावलेपाटयचेद्रवेतोयुद्धकाङ्क्षिणः ॥
नष्टागछन्नतत्पंन्नमक्षिर्वःपिशितेनवा २८
युनोनिशुक्लोहनेनतयाटेब्याशिवःस्वयं ॥
शिवहन्तीतिलोकेस्मिंललनःसाध्यानिमाग
ताः ॥ २५ ॥ नेपिष्कनावचोटेब्याःशर्वाख्यानेम

सं.

८२

हासुरे ॥ अमर्षापूरिता जग्मुर्यत्र कात्यायनी
स्थिता ॥ २० ॥ ततः प्रथममेवाग्रे शरशक्त्यृ
ष्टिवृष्टिभिः ॥ ववर्षुरुद्धतामर्षास्तां देवीम
मरारयः ॥ २१ ॥ सा च तान्प्रहितान्बाणाञ्छूल
शक्तिपरश्वधान् ॥ चिच्छेद लीलयाध्मातध
नुर्मुक्तैर्महेषुभिः ॥ २२ ॥ तस्याग्रतस्तथा का
ली शूलपातविदारितान् ॥ खट्वाङ्गपोथि

नांस्थारीकुर्वतीप्रचरत्तदा ॥ ३३ ॥ कमण्डलुज
लाक्षेपहतवीर्यान्हतौजसः ॥ ब्रह्माणीचा
करोच्छत्रून्येनयेनस्मधावति ॥ ३४ ॥ माहे
श्वरीत्रिशूलेनतथाचक्रेणवैष्णवी ॥ दैत्या
ञ्जघानकौमारीतथाशक्त्यातिकोपना ॥ ३५ ऐ
न्द्रीकुलिशपातेनशतशोदैत्यदानवाः ॥ पे
तुर्विदारिताःपृथ्व्यांरुधिरौघप्रवर्षिणः ॥ ३६ ॥

चं.

९३

नण्डप्रहारविध्वस्तादंष्ट्राग्रक्षतवक्षसः ॥ वरा
हमूर्त्यान्यपतंश्चक्रेणचविदारिताः ॥ ३० ॥ न
खैर्विदारितांश्चान्यान्भक्षयंतीमहासुरान्
नारसिंहीचचाराजौनादापूरितदिगम्बरा
चण्डाट्टहासैरसुराःशिवदूत्याभिदूषिताः
पेतुःपृथिव्यांपतितांस्तांश्चखादाथसात
दा ॥ ३२ ॥ इतिमातृगणंक्रुद्धंमर्दयंतंमहासु

गान् ॥ दृष्ट्वाभ्युपायैर्विविधैर्नेशुर्देवारिसैनि
काः ॥४८॥ पलायनपरान्दृष्ट्वा दैत्यान्मातृग-
णार्दितान् ॥ योद्धुमभ्याययौ क्रुद्धो रक्तबीजो
महासुरः ॥४९॥ रक्तबिंदुर्यदा भूमौ पतत्यस्य
शरीरतः ॥ समुत्पतंति मेदिन्यां तत्प्रमाणे
महासुराः ॥५०॥ युयुधे स गदापाणिरिंद्रश
क्त्या महासुरः ॥ ततश्चैंद्री स्ववज्रेण रक्तबीज

चं
८४

मनाउयत ॥ ४३ ॥ कुलिशेनाहतस्याशुबहु
सुस्रावशोणितं ॥ समुत्तस्थुस्ततोयोधास्त
द्रूपास्तत्पराक्रमाः ॥ ४४ ॥ यावंतः पतिता-
स्तस्यशरीराद्रक्तबिन्दवः ॥ तावंतः पुरुषा-
जातास्तद्वीर्यबलविक्रमाः ॥ ४५ ॥ तेचापि
युयुधुस्तत्रपुरुषारक्तसंभवाः ॥ समंमातृ
भिरत्युग्रशस्त्रपातातिभीषणं ॥ ४६ ॥ पुन

स्ववज्रपातेनतनमस्यशिरोयदा ॥ ववाहर
क्तेपुरुषास्ततोजाताः सहस्रशः ॥४७॥ वैस्न
वीसमरेचैनंचक्रेणाभिजघानह ॥ गदयाता
डयामासऐंद्रीतमसुरेश्वरं ॥४८॥ वैस्नवीच
क्रभिन्नस्यरुधिरस्रावसम्भवैः ॥ सहस्रशोज
गद्व्याप्तंतत्प्रमाणैर्महासुरैः ॥४९॥ शक्त्या
जघानकौमारीवाराहीचतथासिना ॥ माहे

वे

८५

श्वरी त्रिशूलेन रक्तबीजं महासुरं ॥५॥ सचापि
गदया कैटभः सर्वाण्यवाहनं स्पृश्य कृ ॥ मान्हं कौ
पसमाविष्टो रक्तबीजो महासुरः ॥५॥ तस्मा
हनन सवज्रपाशक्तिशूलादिभिर्युधि ॥ पपा
तयोर्वै रक्तौ घमेनाम स्रावानशोस्सराः ॥५२॥
नेस्यास्मरासकांभ्नेरम्हैराः सकलेनगात
यासमामासीनतो देवाभयमाजगमुरुक्तमे ॥५३

नाविषण्णान्सुरान्दृष्ट्वाचंडिकाप्राहसत्वरा
उवाचकालींचामुंडेविस्तीर्णंवदनंकुरु ॥ ५४
मच्छस्त्रपातसंभूतान्रक्तबीजान्महासुरान् ॥
रक्तबिंदून्प्रतीछ्त्वंवक्त्रेणानेनवेगिनाः ॥ ५५ ॥
भक्षयंतीचररणेतदुत्पन्नान्महासुरान् ॥ ५
एवमेषक्षयंदैत्यःक्षीणरक्तोगमिष्यति ॥ ५ ६
भक्ष्यमाणास्त्वयाचोग्रानचोत्पत्स्यंतिचापरे·

वे.
५६

ऽस्त्रकान्तेन ततो देवी शूलेनाभिजघान ह ॥ ५७
मुखेन काली जगृहे रक्तबीजस्य शोणितं ॥
ततोऽसावाजघानाथ गदया तत्र चण्डिका ॥
न चास्य वेदनां चक्रे गदापातोऽल्पिकामपि
तस्याहतस्य देहात्तु बहु सुस्राव शोणितं ॥
यतस्ततस्तद्वक्त्रेण चामुण्डा संप्रतीच्छति ॥ मु
खे समुद्गता येऽस्य रक्तपातान्महासुराः ॥ ६०

१ देवी शूलेन वज्रेण बाणैरसिभिर्ऋष्टिभिः ६· जघान रक्तबीजं तं चामुंडापीतशोणितं ॥

नोऽस्त्रवातैरथ चामुण्डा पपौ तस्य च शोणितं¹

स पपात महीपृष्ठे शस्त्रसंहतितो हतः ॥६१॥

नीरक्तश्च महीपाल रक्तबीजो महासुरः ॥

ततस्ते हर्षमतुलमवापुस्त्रिदशा नृप ॥६२

तेनेनस्मिन्मातृगणेनाननर्तासृङ्मदोद्धतः ॥ ६३

इति श्रीमार्कंडेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे श्रीदेवीमाहात्म्ये रक्तबीजवधः अष्टमोऽध्याय

ॐ अष्टमात्तसहतायै रक्ताहुत्यै देव्यै महुतिं समर्पयामि नमः स्वाहा ॥
आदावेकाक्षर विश्वेवत्रिमश्रीमैवसंततिः ॥ अथ ध्यानं ॥

चं.

॥अथ ध्यानं॥ ॐबन्धूककाञ्चननिभंरुचिरा
क्षमालांपाशाङ्कुशौचवरदांनिजबाहुदण्डैः
बिभ्राणमिन्दुशकलाभरणंत्रिनेत्रमर्धाम्बि
केशमनिशंवपुराश्रयामि॥१॥राजोवाच
विचित्रमिदमाख्यातंभगवन्भवताममं॥
देव्याश्चरितमाहात्म्यंरक्तबीजवधाश्रितं
भूयश्चेच्छाम्यहंश्रोतुंरक्तबीजेनिपातिते॥

राजोवाच ॥ ॐ विविधेयमिदमाख्यातं
भगवन्भवताममः ॥ देव्याश्चरितमा
हात्म्यंरक्तबीजेवधाश्रिते ॥ भूय·
श्चेच्छाम्यहं श्रोतुं रक्तबीजे निपाति
ते ॥ चकार सुंभो यत्कर्म निसुंभश्चा
तिकोपनः ॥ ऋषिरुवाच ॥ चका
रकोपमनलं रक्तबीजे निपातिते ॥

व॰

९८

वकारसंभोगपक्रमोनिसंभस्त्रानिको

पवः॥५॥ ऋषिरुवाच॥ ८॥ वकार।

कोपमनलेरलवीजेनिपातिन॥ सं

भासेरानिसंभस्वहतेषैस्पष्वाहूव

७॥ हूनमानेमहासैन्यंविलोकाम

षमहहह॥ भ्रमपावत्रिसंभोपष्ठ।

ल्पयपासरसिनपा॥ ९॥ तस्मापग्रनः।

तथापृष्ठेपार्श्वयोश्चमहासुराः संदष्टौ
ष्ठपुटाः क्रुद्धा हंतुंदेवीमुपाययुः ॥ स
आजगाम महावीर्यः शुंभोपि स्वबलै
र्वृतः निहंतुं चंडिकां कोपात्कृत्वा यु
द्धं तु मातृभिः ॥ १० ॥ ततो युद्धमतीवा
सीद्देव्याः शुंभनिशुंभयोः ॥ शरवर्षम
तीवोग्रं मेघयोरिव वर्षतोः ॥ ११ ॥ विछे

चं. ७९

हस्तांश्छरांस्ताभ्यांचंडिकास्वशरोत्क
रैः ॥ ताडयामाससर्वांगेशस्त्रौघैरसुरेश्व
रौ ॥ १० ॥ निसुंभोनिशितंखड्गंच
र्मचादायसुप्रभं ॥ अताडयन्मूर्ध्निसिं
हंदेव्यावाहनमुत्तमं ॥ ११ ॥ ताडितेवा
हनेदेवीक्षुरप्रेणासिमुत्तमं ॥ निशुं
भस्याशुचिच्छेदचर्मचाप्यष्टचंद्रकं

ध॥ त्रिदेवेवमीलित्वद्भुवशक्तिविकप
मासुरः॥ तामप्यस्योहृष्याव के वके।
लाभिमुत्वागतां॥ २५॥ कोपायमा
तेतिसंभोय शूलंजग्राहदानवः
आयांतंशिरपातेनदेवीनस्थापयन्तु
र्लयत्॥ २६॥ आविध्याथगदांसो
पिचिक्षेपचंडिकांप्रति॥ सापिदेव्या

व.

त्रिशूलेनभिन्नाभस्मवमागता ॥ १९ ॥ त
तःपरशुहस्तंतमायान्तंदैत्यपुंगवं ॥
आहत्यदेवीबाणौघैरपातयतभूतले
॥ २० ॥ तस्मिन्निपतितेभूमौनिशुंभेभीमवि
क्रमे ॥ भ्रातर्यतीवसंक्रुद्धःप्रययौहंतु
मंबिकां ॥ २१ ॥ सरथस्थस्तथात्युच्चैर्गृही
तपरमायुधैः ॥ भुजैरष्टाभिरतुलैर्व्या

पूरयामासककुभोनिजघंटास्वनेनच समस्तदैत्यसैन्यानांतेजोवधविधायिना ॥३

प्ताशेषंबभौनभः ॥२०॥ तमायांतंसमा।
लोक्यदेवीशंखमवादयत् ॥ ज्याशब्दं
चापिधनुषश्चकारातीवदुःसहं ॥२१॥
ततःसिंहोमहानादैस्त्याजितेभमहाम
दैः ॥ पूरयामासगगनंगांतथैवदिशो
दश ॥२२॥ ततःकालीसमुत्पत्यगगनं।
क्ष्मामताडयत् ॥ कराभ्यांतन्निनादेनप्रा

वे.

२०२

रुस्वनास्तेतिरोहिताः ॥२२॥ प्रह्लादहह्ला ॥
समभ्यविंभ्रिवहतीचकारहूःतैःशहे
रस्वरास्खभ्रसंभः कोपंपरंययौ ॥२५॥
उगात्मास्तिहतिहेतिव्याजहारांबिका
यदा ॥ तदाजेयेत्यभिहितंदेवैराकाश
संस्थितैः ॥२६॥ संभेनागत्ययाप्यक्षि
प्रेक्षान्वालातिभीषणा ॥ अथ यांतीव

ह्निकूटाभा सा निरस्ता महोल्कया

स्रा॥ सिंहनादेन शुम्भस्य व्याप्तं लोक-

त्रयांतरं ॥ निर्घातनिःस्वनो घोरो

जितवानवनीपते ॥ १८ ॥ शुम्भमुक्ता

न्शरान्देवी शुम्भस्तत्प्रहिताञ्छरान् ॥

चिच्छेद स्वशरैरुग्रैः शतशोथ सह-

स्रशः ॥ १९ ॥ ततः सा चण्डिका क्रुद्धा

शूलेनाभिजघानतं॥ स तदाभिहतो
भूमौ मूर्छितो निपपात ह॥ २०॥ ततो
निसुंभः संप्राप्य चेतनामात्तकार्मुकः
आजघान शरैर्देवीं कालीं केसरिणं
तथा॥ २१॥ पुनश्च कृत्वा बाहूनामयुतं
दनुजेश्वरः॥ चक्रायुधेन दितिजश्छा
दयामास चंडिकां॥ २२॥ ततो भगवं

नीक्रुद्धाडुर्गाडुर्गार्तिनाशिनी छिछेद
तानिचक्राणिस्वशरैःसायकांश्चता
न्॥२३॥ततोनिसुंभोवेगेनगदामादा
यचंडिका॥अभ्यधावतवैहंतुंदैत्यसे
न्यसमावृतः॥२४॥तस्यापततएवाशु
गदांचिछेदचंडिका॥खड्गेनशितधा
रेणसचशूलंसमाददे॥२५॥शूलह

वे·

१०३

त्वंसमायांतेनिसंभ्रमसमराट्टेनहृदि
विद्धापश्चलेनवेगाविद्धेनचंद्रिका
ग्रः॥ भिन्नस्यतस्यशूलेनहृदयाग्निस
तोपरः॥ महाबलोमहावीर्योसिहे
तिग्मरुषावदत्॥ २४॥ नस्यनिष्क्रामा
तोदेवीपह्मस्यखनवनतः॥ शिरश्छि
छेदखड्गेनततोसावपतद्भुवि॥ २५

ततः सिंहश्चखादोग्रदंष्ट्राक्षुण्णशिरो
धरान्॥ असुरांस्तांस्तथा काली शि
वदूती तथापरान्॥२७॥ कौमारीश
क्तिनिर्भिन्नाः केचिन्नेशुर्महासुराः। ब्र
ह्माणीमन्त्रपूतेन तोयेनान्ये निराकृ
ताः॥२८॥ माहेश्वरीत्रिशूलेन भिन्नाः
पेतुस्तथापरे॥ वाराहीतुण्डघातेन के

व.

१०४

विचूर्णीकृता भुवि ॥ ५८ ॥ खंडंखंडंच

चक्रेण वैष्णव्या दानवाः कृताः ॥ वज्रे

ण चैंद्रीहस्ताग्रविमुक्तेन तथापरे

५९ ॥ केचिद्विनेशुरसुराः केचिन्नष्टा

महाहवात् ॥ भक्षिताश्चापरे काली

शिवदूतीमृगाधिपैः ॥ ६० ॥ इति श्री

मार्कंडेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे ।

२ सौगाये रव्यै महाहुतिं समर्पयामि नमः स्वाहा
राजा ऋषिश्चैव चैक चत्वारिंश
न्मनुस्वयं २

श्रीदेवीमाहात्म्ये निशुंभवधो नाम नव-
मोऽध्यायः ॥९॥ ॐ उत्तमहेमरुचिरां
रविचंद्रवह्निनेत्रां धनुःशरयुतांकु-
शपाशपाशपाणिं॥ रम्यैर्भुजैश्च दधती-
तीं शिवशक्तिरूपां कामेश्वरीं हृदिभ-
जामि धृतेंदुलेखां ॥ ॥ ॥ ॐ ऋषिरु-
वाच ॥ ॥ ॐ निशुंभं निहतं दृष्ट्वा भ्रात

चं.

१०५

रंयातास्संमतं ॥ हन्यमानं बलं चैव सं
भ्रमं शुंभोऽब्रवीद्वचः ॥ २ ॥ बलावलेप
दुष्टेत्वं मादुर्गेगर्वमावह ॥ अन्यासाब
लमाश्रित्य युद्ध्यसे यातिमानिनी
॥ ३ ॥ देव्युवाच ॥ ४ ॥ एकैवाहं जगत्यत्र
द्वितीया कामममापरा ॥ पश्यैता दुष्ट
मय्येव विशंत्यो मद्विभूतयः ॥ ५ ॥ ततः

समस्ताःतादेव्याव्रह्माणीप्रमुखालयं
तस्यादेव्यास्तनौजग्मुरेकैवासीत्तदां
विका॥३॥देवुवाच॥ ४॥ अहंविभूः
त्यावहुभिरिहरूपैर्यदास्थिता तत्सं
हृतंमयैकैवतिष्ठाम्याजौस्थिरोभव
५॥ऋ षिरुवाच ६॥ ततःप्रववृतेयु
द्धंदेव्याःशुम्भस्यचोभयोः॥पश्यतांस

वे·

१०६

वदेवानांग्रसुराणांवदाहलं ॥ १०॥ श्रा·
रवैर्षैः शितैः शस्त्रैः तथास्त्रैश्चवदाह
णैः ॥ तयायुद्धमभूद्भूयः सर्वलोकभ
यंकरं ॥ ११॥ दिव्यान्यस्त्राणिशतशोमु
मुचेचयान्यथांबिका ॥ बभंजतानिदै।
त्येंद्रः तत्प्रतीघातकर्तृभिः ॥ १२॥ मुक्ता
नितेनचास्त्राणिदिव्यानिपरमेश्वरी

वर्षं ज्जलीलैर्य्येवोग्रङ्कोरा छुरप्रा।
दिभिः ॥१२॥ ततः पारश्चातैर्देवी माच्छा
द्यत सा स्वरः ॥ सापि तत्कोपनादे।
वीधनुः विच्छेद देवेषुभिः ॥१४॥ छिन्ने
धनुषि दैत्येंद्रः तथा शक्तिं समाददे
चिच्छेद देवी चक्रेण तामप्यस्य करे
स्थितां ॥१५॥ ततः खड्गमुपादाय

चं.

२०७

शतचंद्रं च भानुमत्॥ अभ्यधावत्तदा
देवी दैत्यानामधिपेश्वरः॥ ८॥ तस्या
पतत एवाशु खड्गं चिच्छेद चंडिका॥ ध
नुर्मुक्तैः शितैर्बाणैश्चर्मचार्ककरा
मलं॥ ९॥ हताश्वः स तदा दैत्यश्छि
न्नधन्वा विसारथिः॥ जग्राह मुद्गरं घो
रमंबिकानिधनोद्यतः॥ १०॥ चि

छेदापततस्तस्य मुद्गरं निशितैः शरैः
तथापि सोभ्यधावत्तां मुष्टिमुद्यम्य
वेगवान्॥ १९ ॥ स मुष्टिं पातयामास
हृदये दैत्यपुंगवः॥ देव्यास्तं चापि
सा देवी तलेनोरस्यताडयत्॥ २० ॥ त
लप्रहाराभिहतो निपपात महीत
ले॥ स दैत्यराजः सहसा पुनरेव त

वे॰ १०८

पाश्रितः ॥२१॥ उन्मत्तस्य च यः पुंसो वैदे
वीतरागानमाश्रितः ॥ तत्रापि स्यान्निरा
धारायुद्ध येतेन वेडिका ॥२२॥ निगुं
डे केवलदातैस्यः वेडिका च परस्य
चक्रतुः प्रथमे सिद्धमानिर्विस्मया।
कारकं ॥२३॥ तेनानिगुडं स्वविरोकु
त्वातेनाविकासह ॥ उत्पाद्यथामय

मासचिक्षेपधरणीतले॥ २४॥ सक्षि-
प्तोधरणींप्राप्यमुष्टिमुद्यम्यवेगवा
न्॥ अभ्यधावतदुष्टात्माचंडिका।
निधनेछया॥ २५॥ तमायांतंततो।
देवीसर्वदैत्यजनेश्वरं॥ जगत्यांपा।
तयामासभित्वाशूलेनवक्षसि॥ २६
सगतासुःपपातोर्व्यांदेवीशूला।

वे·

१०९

त्रविह्वतः॥ बालयत्सकलां हृष्टीसा·
ख्रिष्टीपं सपर्वतां॥२४॥ ततः प्रसन्नम
खिलं हतेनतस्मिन्दुरात्मनि॥ जगत्स्वा
स्थ्यमतीवापनिर्मलंचाभवन्नभः॥२५
उत्पातमेघाः सोल्कायेप्रागासंस्तेशा
मंययुः॥ सरितोमार्गवाहिन्यस्तथा
संस्तत्रपातिते॥२६॥ ततोदेवगणाः

८ संग्रामैः सिंहनाद त्रिसूलपासधारिणी महाहुतिं सम
र्प्यामि नमः स्वाहा ॥ देव्युवाच ८ पंचैव ८ त्रिंशन्मंत्र
संततिः ॥ १८

सर्वैर्देवैर्हर्षनिर्भरमानसः॥ बभूवुर्निहतेत
स्मिन्गंधर्वाललितंजगुः॥२॥अवाद
यंस्तथैवान्येननृतुश्चाप्सरोगणाः
ववुःपुण्यास्तथावाताःसुप्रभोभूद्दि
वाकरः॥२६॥जज्वलुश्चाग्नयःशांताः।
शांतादिग्जनितस्वनाः॥२७॥इतिश्री
मार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदे

वीमहात्म्ये सुंभवधः नाम दशमोध्याय १०

व.

वीमद्दोष्यंसंभाद्रि।खियोनाममट्टशोमा।

१०१०

ष्यापुः॥१०॥ॐउग्रहिन्नयुतिमिंद्रकिः

रीसंतेगकचेनयनेत्रयमुक्तंस्मर

मुत्तीवरदाभयपाणाभीतिकरांप्रभ

जेभुवनेशी॥ॐऋषिरुवाच॥१॥ॐदे

व्याहतेनत्रमहासुरेंद्रेसेंद्राःसुराव

ह्निपुरोगामास्ता॥कात्यायनीस्तुष्टु

रिष्टलाभाद्विकासिवक्त्रांब्जविकासि-
ताशाः॥२॥ देवि प्रपन्नार्तिहरे प्रसीद प्र
सीद मातर्जगतोऽखिलस्य॥ प्रसीद वि
श्वेश्वरि पाहि विश्वं त्वमीश्वरी देवि चरा
चरस्य॥३॥ आधारभूता जगतस्त्वमे
का महीस्वरूपेण यतः स्थितासि॥ अ
पां स्वरूपस्थितया त्वयैतदाप्यायसे

चं.

१९९

त्स्नमलंघ्यवीर्ये ॥४॥ त्वं वैस्नवी श
क्तिरनंतवीर्या विश्वस्य बीजं परमासि
माया संमोहितं देवि समस्तमेतत्त्वं
वै प्रसन्ना भुवि मुक्तिहेतुः ॥५॥ विद्याः
समस्तास्तव देवि भेदाः स्त्रियः सम
स्ताः सकला जगत्सु त्वयैकया पूरित
मंबयैतत्का ते स्तुतिः स्तव्यपरापरो

क्तिः ॥६॥ सर्वभूतायदादेवीभुक्तिमुक्ति
प्रदायिनी ॥ त्वंस्तुतास्तुतयेकावाभवं
तुपरमोक्तयः ॥७॥ सर्वस्यबुद्धिरूपेण
जनस्यहृदिसंस्थिते ॥ स्वर्गापवर्गदे
देविनारायणिनमोस्तुते ॥८॥ कला
काष्ठादिरूपेणपरिणामप्रदायिनि
विश्वस्योपरतौशक्तेनारायणि ।

व.

११२

मोस्तुते ॥ ८ ॥ सर्वमंगलमांगल्ये शिवे स
र्वार्थसाधिके ॥ शरण्ये त्र्यंबके गौरि ना
रायणि नमोस्तुते ॥ ९ ॥ सृष्टिस्थिति
विनाशानां शक्तिभूते सनातनि ॥ गुणा
श्रये गुणमये नारायणि नमोस्तुते
॥ १० ॥ शरणागतदीनार्तपरित्राणप
रायणे ॥ सर्वस्यार्तिहरे देवि नाराय-

णिनमोस्तुते ॥१२॥ हंसयुक्तविमानस्थे
ब्रह्माणीरूपधारिणी। कोशांभःक्षरि
केदेविनारायणिनमोस्तुते ॥१३॥ मयू
रकुक्कुटवृतेमहाशक्तिधरेनघे। कौ
मारीरूपसंस्थानेनारायणि ॥१४॥
त्रिशूलचंद्राहिधरेमहावृषभवाहि
निमाहेश्वरीस्वरूपेणनारायणिन

वे.

११२

मोस्तुते ॥१५॥ शंखचक्रगदाशार्ङ्गगृ
हीतपरमायुधे ॥ प्रसीदवैष्णवीरूपे
नारायणिनमोस्तुते ॥१६॥ गृहीतो
ग्रमहाचक्रेदंष्ट्रोद्धृतवसुंधरे ॥ वरा
हरूपिणिशिवेनारायणिनमोस्तु
ते ॥१७॥ नृसिंहरूपेणोग्रेणहंतुंदै
त्यान्कृतोद्यमे ॥ त्रैलोक्यत्राणसहि

नेत्रारायणानमोस्तुते ॥१८॥ किरीटि
निमहावज्रसहस्वनयनोज्वले ॥ वृ
षभाणहूरैवंदिनारायणानमोस्तु
ते ॥१९॥ शिवहस्तीस्वरूपणाहतदैत्यम
हाबले ॥ घोररूपमहारावेनाराया
णानमोस्तुते ॥२०॥ दंष्ट्राकरालवद
नेशिरोमालाविभूषणे ॥ चामुंडे

च.

११८

डमथनेनारायणिनमोस्तुते॥२०॥ल
क्ष्मिलज्जेमहाविद्येश्रद्धेपुष्टिस्वधे
ध्रुवे॥महारात्रिमहावीर्येनाराय·
२१॥मेधेसरस्वतिवरेभूतेबाभ्रवित
मासि॥नियतेत्वंप्रसीदेशेनारायणि
२२॥सर्वस्वरूपेसर्वेशेसर्वशक्तिसम
न्विते॥भयेभ्यस्त्राहिनोदेविदुर्गेदे

॰एतत्ते वदनं सौम्यं लोचनत्रयभूषितं ॥ पातु नः सर्वभूतेभ्यः कात्यायनि नमोस्तु ते ॥२४॥
॰ज्वालाकरालमत्युग्रमशेषासुरसूदनं ॥ त्रिशूलं पातु नो भीतेर्भद्रकालि नमोस्तु ते ॥२५॥

हिनस्ति दैत्यतेजांसि स्वनेनापूर्य या जगत् ॥ सा घं
टा पातु नो देवि पापेभ्यो नः सुतानि
व ॥२६॥ असुरासृग्वसापंकचर्चित
स्ते करोज्ज्वले ॥ शुभाय खड्गो भव
तु चंडिके त्वां नता वयं ॥२७॥ रोगा
नशेषानपहंसि तुष्टा रुष्टा तु कामा

२८
३९

च. न्मकलानभीष्टान् ॥ त्वामाश्रितानां
११५ नो विपन्नराणां त्वामाश्रिता ह्याश्र
यतां प्रयांति ॥ ३ ॥ एतत्कृतं यत्कद
नं त्वयाद्य धर्मद्विषां देवि महासुरा
णां ॥ रूपैरनेकैर्बहुधात्ममूर्तिं कृत्वा
म्बिके तत्प्रकरोति कान्या ॥ ४ ॥ विद्या
सु शास्त्रेषु विवेकदीपेष्वाद्येषु वा·

कृष्णचक्रात्तटस्या ॥ ममत्तगर्तेति
महांधकारे विभ्रामयत्येतदतीव
विश्वं ॥ ३१ ॥ रक्षांसि यत्रोग्रविषाश्च
नागा यत्रारयो दस्युबलानि यत्र
दावानलो यत्र तथाब्धिमध्ये तत्र
स्थिता त्वं परिपासि विश्वं ॥ ३२ ॥ विश्वे
श्वरी त्वं परिपासि विश्वं विश्वात्मि

च.

१२६

काधारयसीतिविश्वं ॥ विश्वेश्वावंद्या
भवतीभवायविश्वाश्रयायेत्वयि
भक्तिनम्राः ॥ ३४ ॥ देविप्रसीदपरि
पालयनोरिभीतेर्नित्यंयथासुर
वधादधुनैवसद्यः ॥ पापानिसर्व
जगतांप्रशमंनयाशुवोत्पातपा
कजनितांश्चमहोपसर्गान् ॥ ३५

प्रणतानां प्रसीद त्वं देवि विश्वार्ति-
हारिणि । त्रैलोक्यवासिनामीड्ये
लोकानां वरदा भव ॥ ३५ ॥ देव्युवाच
वरदाहं सुरगणा वरं यन्मनसेच्छ-
थ । तं वृणुध्वं प्रयच्छामि जगतामु-
पकारकं ॥ ३६ ॥ देवा ऊचुः ॥ सर्वबा-
धाप्रशमनं त्रैलोक्यस्याखिलेश्व

च.

126

रि॥ एवमेवत्वयाकार्यमस्मद्वैरिवि
नाशनं॥३८॥ देव्युवाच॥ वैवस्वतेंत
रेप्राप्तेअष्टाविंशतिमेयुगे॥ शुंभो।
निशुंभश्चैवान्यावुत्पत्स्येतेमहा।
सुरौ॥३९॥ नंदगोपगृहेजातायशो
दागर्भसंभवा॥ ततस्तौनाशयिष्या।
मिविंध्याचलनिवासिनी॥ पुनर।

प्यतिरौद्रेण रूपेण पृथिवीतले ॥ अ
वतीर्य हनिष्यामि वैप्रचित्तांस्तु दा
नवान् ॥ ४४ ॥ भक्षयंत्याश्च तानुग्रा
न्वैप्रचित्तान्महासुरान् ॥ रक्तदंता
भविष्यंति दाडिमीकुसुमोपमाः ॥ त
तो मां देवताः स्वर्गे मर्त्यलोके च
मानवाः ॥ स्तुवंतो व्याहरिष्यंति स

व.

११८

ततं रक्तदंतिकां ॥ ४६ ॥ भूयश्च शतवा
र्षिक्यामनावृष्ट्यामनंभसि ॥ मुनि
भिः संस्तुता भूमौ संभविष्याम्ययो
निजा ॥ ४७ ॥ ततः शतेन नेत्राणाम
निरीक्षिष्यामि यन्मुनीन् ॥ कीर्तयि
ष्यंति मनुजाः शताक्षीमिति मां ततः
॥ ४८ ॥ ततोहमखिलं लोकमात्मदे।

हसमुद्भवैः ॥ भरिष्यामि स्वराः शाके
रवृष्टेः प्राणधारकैः ॥ ४४ ॥ शाकं
भरीति विख्याता तदा यास्याम्यहं
भुवि ॥ तत्रैव च वधिष्यामि दुर्गमा
ख्यं महास्वरं ॥ ५ ॥ दुर्गा देवीति वि
ख्याता तन्मे नाम भविष्यति ॥ पुनश्चा
हं यदा भीमं रूपं कृत्वा हिमाचले ५।

११९

रक्षांसि भक्षयिष्यामि मुनीनां त्राण
कारणात्॥ तदा मां मुनयः सर्वे स्तो
ष्यन्त्यानम्रमूर्तयः॥ ५१॥ भीमा देवीति
विख्यातं तन्मे नाम भविष्यति॥ यदा
रुणाख्यस्त्रैलोक्ये महाबाधां करि
ष्यति॥ ५२॥ तदाहं भ्रामरं रूपं कृत्वा
संख्येयषट्पदं॥ त्रैलोक्यस्य हितार्था

[illegible]

देवुवाच ॥ ॐ प्रभिरस्तवैस्त्रमोनित्यंसेला
घयय: समाहितः ॥ तस्याहंसकेला
वाथाश्राशृयियक्यामयसंशयं ॥ १ ॥ मयु
केरभनाशृचमहिषासुरघातनं ॥ १
कीर्तयिष्यंतियतद्धध्येसंभनिसंभ
यी: ॥ २ ॥ श्रद्धयावचतद्देयंपानव ।
ष्याचैवकेचेतस: ॥ श्राष्यंतिवेवयेम

व॰

१२०

श्चाममममाहात्म्यमुत्तमं ॥ ३ ॥ नैनंवाड
भूतंकिंचिदुत्कुलान्यानवापदः भ
विष्यन्तिनदारिद्र्यंनैवैवेष्टवियोज
नं ॥ ४ ॥ भ्रातुलानभयंतेषांदस्युतोवा
नराजतः ॥ नशस्त्रानलतोयाद्वाकु
द्वाविनत्स्मभविष्यति ॥ ५ ॥ तस्मात्त्वमे
तन्माहात्म्यंपठितव्यंसमाहितः ॥

श्रोतव्यं च सदा भक्त्या परं स्वस्त्ययनं
महत् ॥६॥ उपसर्गानशेषांस्तु महामा
रीसमुद्भवान् ॥ तथा त्रिविधमुत्पातं
माहात्म्यं शमयेन्मम ॥७॥ यत्रैतत्पठ्य
ते सम्यक् नित्यमायतने मम ॥ सदा
न तद्विमोक्ष्यामि सान्निध्यं तत्र मे स्थि
तं ॥८॥ बलिप्रदाने पूजायामग्निका

च.
१२१

र्घेमहात्मने॥सर्वमेमेतत्त्वृरितमश्व्वाये
श्राव्यमेवंवा॥८॥ज्ञानेनाज्ञानतोवा
पिबालिशेनातयात्कृतं॥प्रनीहिख्या
पहंमीत्यावद्भिर्हामेनयात्कृतं॥९.
पारकालेमहाशज्ञाक्षियेतयाव
वाषिकी॥नंख्यामयेपेनन्माहात्म्यश्र
द्धाभक्तिसमन्वितः॥११॥सर्वबाधा.

विनिर्मुक्तोयथान्यसममन्वितः ॥ प्र
त्वेषामस्मप्रसादेनभविष्यतिनसंश
यः ॥ ५४ ॥ कृत्वामममेतन्माहात्म्यंन
पावेत्यनरयःशुभाः ॥ पराक्रमेचा
शुद्धेसुज्ञायतेनिर्भयःशुभान् ॥ स्व
रिपवःसंहृययांतिकल्याणंचोप
जायते ॥ नंदतेचकुलंसर्वंसामादा।

च.

१२२

त्यं मम श्रुण्वतां ॥ ४ ॥ शांतिकं येन
सर्वेव्रतयाउः स्वमहेशाने ॥ ग्रहपी
डास्वचानास्तु माहात्म्यं श्रुण्वतां म
म ॥ ५ ॥ उपसर्गाः शमं यांति ग्रहपी
डासुदारुणाः ॥ उः स्वमेव न्नष्टीमिहेहं
स्वस्व प्रभुपजायते ॥ ६ ॥ बालग्रहा
भिभूतानां बालानां शांतिकारकं

संघातभेदेचनृणांमैत्रीकरणमुत्त
मं॥१७॥दुर्वृत्तानामशेषाणांबलहा
निकरंपरं॥रक्षोभूतपिशाचानांप·
ठनादेवनाशनं॥१८॥सर्वंममैतन्मा·
हात्म्यंममसन्निधिकारकं॥पशुपुष्पा
र्घ्यधूपैश्चगंधैर्दीपैस्तथोत्तमैः॥१९॥
विप्राणांभोजनैर्होमैःप्रोक्षणीयै

व॰

१२२

रहलिशं ॥ अैसबुविविधैभोगोःप्रद
नैवेनसेणया ॥२०॥ प्रीतिमैसक्रियतेसा
सिमक्षकुइचुरिनिकुनै ॥ कुनेहरति
पापानितनयारोगंपप्रयछुतिनु ॥२१॥
सेंकरोतिभूतेम्पाउअमनांकीनेंन।
मम ॥ शुद्धेश्ववरितंयत्नेमुइहश्रेस्पति
वहिता ॥२२॥ नसिंकुनेवैरिहृतंम

यंतुसेंनज्ञायते ॥ शुण्डाभिः स्तुनयोया
यास्तुयास्तुब्रह्मर्षिभिः स्तुताः ॥ २३ ॥ ब्र
ह्मणास्तुस्तुतायास्तुप्रयच्छंतिशुभांम
तिं ॥ अरण्येप्रांतरेदुर्गेदावाग्निपरिवा
रितः ॥ २४ ॥ दस्युभिर्वावृतः शून्येगृही
तोवापिशत्रुभिः ॥ सिंहव्याघ्रानुया
तोवावनेवावनहस्तिभिः ॥ २५ ॥ रा

वे:
१२५

स्ताक्रुरुनवानमोवध्यमंधुगतो:
पिवा॥ त्राह्वींणिनोवावानेनास्थितः
पातेमहाणिवे॥ १९॥ पतनस्नवापिश्च
तेषुसंत्राभेष्मशादारुणा॥ सवेवाध्या
हिचोरास्रवेदनाभ्यांहिंतोपिवा॥ २०॥
स्मरन्नमेतच्चुरितंनेराश्रुध्येतसंकटा
न॥ ममप्रभावात्सिंहाघादस्रवेवावै

तिलस्तुथा॥ इत्येदेवपलायनेसरं
नस्तुतिमम॥ ऋषिरुवाच॥ इत्युक्ता
सा भगवती चंडिका चंडविक्रमा॥ प-
श्यतां सर्वदेवानां तत्रैवांतरधीयत
॥ तेपि देवा निरातंकाः स्वाधिकारा-
न्यथापुरा॥ यज्ञभागभुजः सर्वे चक्रु-
र्विनिहतारयः॥ ११ ॥ दैत्याश्च देव्या नि-

व॰ १२५

४ सानित्यापि

पुनःपुनः

हेतेसंभेदेवरिपौयुधि ॥ जगाद्विधंस
केतस्मिन्महोग्रेतुलविक्रमे ॥ ३२ ॥ नि
संभेचमहावीर्येशेषाः पातालमा
ययुः ॥ एवंभगवतीदेवीशेषाःपा
तालमाययुः ॥ ३३ ॥ संभूयकुरुतेभू
पजगतःपरिपालनं ॥ तयैतन्मोह्य
तेविश्वंसैवविश्वंप्रसूयते ॥ ३४ ॥ सा

याचिताचविज्ञानंतुष्टाऋद्धिंप्रयच्छ
ति॥व्याप्तंतयैतत्सकलंब्रह्मांडंमनु
जेश्वर॥३८॥महाकाल्यामहाकाली
महामारीस्वरूपया॥सैवकालेमहा
मारीसैवसृष्टिर्भवत्यजा॥३९॥स्थि
तिंकरोतिभूतानांसैवकालेसना
तनी॥भावकालेनृणांसैवलक्ष्मीर्वृ

५·

१२६

द्धिप्रदागृहे ॥ ३८ ॥ सैवाभावेतथाल

क्ष्मीर्विनाशायोपजायते ॥ स्तुतासं

पूजितापुष्पैर्धूपगंधादिभिस्तथा ॥

३९ ॥ ददातिवित्तंपुत्रांश्चमतिंधर्मेत

थाशुभां ॥ ४० ॥ इतिश्री ॥ मार्कंडेयपु

राणेसावर्णिकेमन्वंतरेश्रीदेवीमा

हात्म्येदेव्यावर्णनंनामद्वादशोध्यायः

श्र व ॥ ॐ एतत्ते कथितं भूप दे
वीमाहात्म्यमुत्तमं ॥ एवंप्रभावा सा दे
वी ययेदं धार्यते जगत् ॥ २ ॥ विद्या त
थैव क्रियते भगवद्विष्णुमायया ॥ त
या त्वमेष वैश्यश्च तथैवान्ये विवेकि
नः ॥ ३ ॥ मोह्यन्ते मोहिताश्चैव मोहमे
ष्यंति चापरे ॥ तामुपैहि महाभाग।

चं·

१२०

शरणं परमेश्वरीं ॥ २ ॥ आराधिता सैव·
नृणां भोगस्वर्गापवर्गदा ॥ मार्कंडेय उ
वाच ॥ इति तस्य वचः श्रुत्वा सुरथः स
नराधिपः ॥ प्रणिपत्य महाभागं तमृषिं
संशितव्रतं ॥ निर्विण्णोतिममत्वेन रा
ज्यापहरणेन च ॥ जगाम सद्यः तपसे
स च वैश्यो महामुने ॥ संदर्शनार्थमं·

बायानदीपुलिनमास्थितः ॥ सचवैश्य
स्तपस्तेपेदेवीसूक्तंपरंजपन् ॥ तौतस्मि
न्पुलिनेदेव्याः कृत्वामूर्तिंमहीमयीं ॥
७ ॥ अर्हणंचक्रतुस्तस्याः पुष्पधूपाग्नि
तर्पणैः ॥ निराहारौयतात्मानौतन्मनु
स्कौसमाहितौ ॥ ८ ॥ ददतुस्तौबलिं
चैवनिजगात्रासृगुक्षितं ॥ एवंसमारा

१०·

१२२

ययेतास्त्रिभिर्वेदैर्यैनात्मनोः॥ पवित्रैः

श्रुत्वागाहाथीशत्र्यहं तेशाहवं डिका॥ ५

देव्युवाच॥ यस्माश्चैतां तु यामूपत्र षा

वत्कूलनंदन॥ मनः तस्माश्चैतां तु या

संवपरित्रहाद्दासिते॥ ९०॥ मार्कंडे

उवाच तैनावक्त्रेनृपाराज्यमविधंसम

मनस्माति॥ श्वेदैवचवनिर्जे राज्यं हतस

त्तुवलं बलात् ॥ ११ ॥ सापि वैश्यस्तपसे
न वैवनिर्विस्समानसः ॥ ममेत्यहमि
ति प्राज्ञः संगविच्युतिकारकं ॥ ५ ॥ देव्यु
वाच ॥ स्वल्पैरहोभिर्नृपते स्वं राज्यं प्रा
प्स्यते भवान् ॥ हत्वारिपून् स्खलितं तव
राज्यं भविष्यति ॥ २ ॥ मृतश्च भूयः संप्रा
प्य जन्म देवाद्विवस्वतः ॥ सावर्णिको

चं॰

१२९

मनुर्नाममभवान्भविभविष्यति ॥४॥ वै
श्यवर्यत्वयायच्चवरोस्मत्तोभिवांछि
तः ॥ तंप्रयच्छामिसंसिद्ध्यैतवज्ञानंभ॰
विष्यति ॥५॥ मार्कंडेयउवाच ॥ इतिद॰
त्वातयोर्देवीयथाभिलषितंवरं ॥ बभू
वांतर्हिताःसद्योभक्त्याताभ्यामभिष्टु
तः ॥६॥ एवंदेव्यावरंलब्ध्वासुरथः।

क्षत्रियर्षभः ॥ सूर्याज्जन्मसमासाद्य सा
वर्णिर्भविता मनुः ॥ ७ ॥ श्रुनः ॥ एवं दे
व्या वरं लब्ध्वा ॥ ८ ॥ इति श्री मार्कंडेयपु
राणे सावर्णिके मन्वंतरे श्री देवीमाहा
त्म्ये सुरथवैश्ययोर्वरप्रदानो नाम त्रयोद
शोऽध्यायः ॥ १३ ॥ ॐ त्वद्रूः सरीतं प
तिं तु लक्वतारवियोनवब्रास्कारं मे हं

चं. पपपतिलोष्टवत्किमपरंभूमेःपतिंभृ·
१३० त्यवत्॥ चिंतारत्नमणिंशिलाशक।
लवत्कल्पद्रुमंकाष्टवत्संसारंतृणा
शिवत्किमपरंदेहंनिजंभारवत्॥ ॐ नत·
वतत्वंनजानामिकीदृशोसिमहेश्वरि
यादृशोसिमहादेवितादृशायनमो।
नमः॥ ॥ शुभं॥ शुभं॥

ॐ॥मः॥वि २ ॥ ॥ॐ पेंद्रस्य

वशागसनस्वदयती मध्ये ललाटे प

भं पैगे ह्रीं कांति मनुस्नु गोरी वशिरा।

स्यानत्वती सर्वदा॥ एकाशो त्रिपुराह-

द्दिपुत्रिरिवोस्मो ऐणः सदा हृस्थितः।

ह्रिंयाश्रः सहस्रापदैः त्रिभिरवंस्योति

मिपीवाह्लयी॥ ।। घामावाखभसो·

ल·

१३१

ललाटतटुलसत्तंत्रस्थितिसंर्धिनीवा·
रबीजेश्रयमेस्थितानवसदातांव्रक्ष
हेतवयं॥शक्तिः ॐडलिनीतिविख्यज
ननव्यापारवद्धा यमां॥त्वांनिवत्यंनपु
नः स्पृशंतिजननीगर्भेर्भकत्वेनराः
२॥ हष्ट्वासंभ्रमकारिवस्तुसहसापं।
पेइतिव्याहृते॥येनाकृतवशादपी·

हृवरेदेविंद्रेविनाप्यहरं॥ तस्यापिभु
वमेवेदेवितरसानानेतवान्नेग्रहेवा
वः सुकिस्वधारसभुवमुवानिर्या
तिवक्रौतुमान्॥ २॥ यत्रिस्मिनवका
मराजमपरंमंत्राहरंनिष्कलंतत्सा
रस्वतमित्यवैनिविरलःकश्चिद्बु
ध्येद्विज॥ श्रीरव्यानेप्रतिपर्वसप्तैत

के.

१३२

पसोयत्कीतिर्यंतिहिर्जः प्रारेभेयशल.
वास्मदश्यलायितानोत्वोच्चरंतिस्कंदं
ध॥यत्स्येयावचसंप्रवृह्निकरोल।
हष्टप्रभावेतुये:॥नानीयंतट्टहंनमा
मिमनसात्वह्नीजमिंडप्रभो॥श्रेसो
वैपिसरखनीमनुगानाजाद्यांतुवि
श्चितेयगे॥ग्राहोगिरिवतेतेसुतिय

तें योगं विना सिद्धिदः ॥५॥ एकैकं नः
वेदेविबीजमनचें सव्यंजनाव्यंजन
कूटस्थं घटिवाहस्य कंक्रमगतं य
हास्थितं कुलक्रमात् ॥ यं यं कामम
पेक्ष्ये नविधिनाकेनापि वा चिंति
तं जप्तं वा सफलीकरोति नरसा तं तं
समस्तं नरस्तां ॥७॥ वामे शुक्लकया

व·
१२३

रिणीमभयदांसाहस्रजेद्द्विणीमं·
क्रैर्भ्यावरदानपेशलकरांकेयूरकुं
देज्ज्वलां॥ उज्जंतेभांबुजपद्मकांतन
यनश्रियप्रभालोकिनींयेत्वामेव
नशीलयंतिमनसातेषांकवित्वंकु
तः॥ ५ ॥ येत्वांपांडुरपुंडरीकपटल·
स्पष्टाभिरामप्रभांसिंचंतीममृतद्र

२॥३

वैरिविशिरोध्यायंतिमूर्धिस्थितं ॥ आ
क्रांतंविकचस्फुरदाहरपदानियेंति
वक्त्रांबुजांनेत्रांभारतिभारतीस्वरस
रिकेहेलाललोलालेमिवत् ॥४॥ येसिंदू
रपरागपुंजपिहितांत्वनेजसायामि
मांसुवीवापिविलीनयावकरसप्र(
स्तारमग्नामिवे ॥ पश्यंपतिहृालमप्य

वे॰

५३४

३ स्त्रियवा

नस्पृमनसः तेषामनंगज्वरक्लांताःत्र
स्तकुरंगशावकदृष्णावश्यणाभवंति।
स्मरे ॥३॥ चंचत्कांचनकुंडलांगदा
यशामावद्धकांचीस्रजे येत्वां चेतसि
तन्हेनत्तृणमपिध्यायेति कृत्वास्थि।
तिं॥ तेषांवेश्मसुविभ्रमाट्टहासःस्फा
रीभवंत्सविरंमायानुकंजरकर्णता॥

तनरलः स्थैर्यं भजंते श्रियः ॥१०॥ श्रा

मेन्द्राघूर्णिशिखंडमंडितनटाजूटांस्र

खंडस्रजंबंधूकप्रसवारुणांबरधरां

पता सनाथ्यासिनीं ॥ त्वां ध्यायंति व

तेभुजां त्रिनयनां मापीनतुंगस्तनीं

मध्ये निम्नवलिं त्रयांकिततनुं त्वद्रू

पसंवित्तये ॥११॥ ज्ञानोप्यल्पपरि।

चं·

१३५

छिदेत्तित्तिभुजांसामासाम्यमाञ्जेकेले
निशेषावनिचक्रवर्त्तिपदंवीलक्ष्म
प्रतोपाज्ञतः ॥ यद्विद्यापरंवृढ्वंवंदि
तपदःश्रीवत्सराजोभवद्दिवित्वच्च·
रणांबुजप्रणतिजःसोयंप्रसादोदृ
यः ॥१॥ चंडित्वच्चरणांबुजार्चन।
विघोविलीढलोलंठनतत्पुत्र

२५

६—

कंटककोटिभिः परिवर्ययेषां न जग्मुः
कराः ॥ तेदंडांकुशचक्रचापपंकलिश·
श्रीवत्समत्स्यांकितनेजोयंतेशय्यवी
भुजः कल्पमिवांभोजप्रभैः पाणिभिः
॥२॥ विप्राः सैणिभुजाविशस्नादिनेरे
हीराज्यमृधासवैः त्वांदेविविद्विषेरपा
रापरकलांसंतर्प्यशज्ञाविधेयो ॥ यांयां

व·

१२६

प्रार्थयते मनः स्थिरधियां तेषां न एव बु
वंतां तो सिद्धिमवाप्नुवंति न तरसा विद्वे।
रविद्धी कृतैः॥ ४ ॥ शाह्यानां ज्ञननो·
त्वमत्र भव नैवागवादिनी ल्लुच्यसेव
नः कैषा वंचा सर्वप्रभृतयोप्याविभे।
वंति स्फुरं॥ लीयंते खलु यत्र कल्पवि
रमेद्र सात्‌ यसैलक्ष्मी सा त्वं काविद

विंश्वरूपमहिमाशक्तिः श्रुतगीयसे ॥१४
देवानांचितयंत्रयीहुतभुजोशक्तिश्च·
यंविस्वरः त्रैलोक्यंत्रिपदीविष्णुकर्म
योविश्वसर्वएकास्वयः ॥ यत्किंचिज्जग
तिविधानियमितंवस्तुविश्वात्मके
तत्सर्वंविष्णुरेतिनामभगवत्सन्वतिः
तेतत्वतः ॥१५॥ लक्ष्मीराजकुलेजयां

व

१३

श्लभुविवितेमंकरीमधनिक्रत्यादृष्टिः
पर्सपभालिषावरींकांतारदुर्गेगिरौ
शूलेप्रेतपिशाचजंबुकभयेस्मृता।
महाभैरवीव्यामोहत्रिपुरांतरंनिवि
पटः तारांश्चनाशयस्ववै ॥ १ ॥ मायाकुं
डलिनीक्रियामधुमतीकालीकला
मालिनीमातंगीविजयाजयाभग

वतीदेवीशिवाशंभवी शक्तिः शंकर
वल्लभा त्रिनयनावाग्वादिनी भैरवी
ह्रींकारी त्रिपुरापरापरमयी माताकु
मारीत्यसि ॥ १८ ॥ मायाकुंडलिनी
क्रियामधुमतीकालीकलामालि
नीमातंगीविजयाजयाभगवतीदे
वीशिवाशंभवी शक्तिः शंकरवल्ल

नामानि त्रिपुरे भवंति खलु यान्यत्यं गुह्यानि

परमिक्रामुकावद्दतिमंत्रंहियेनमुवनत्रयमंकितं
चस्त्रिभिः स्थितिप्रलयहेतवे... ॥२४॥

भावित्रयमामावाग्वाहिनीभैरवीश्रीका
लीत्रिपुरापरापरमयीमालाक्रमालीव
सि...स॥ बोद्धव्या निपुणं बुधैः स्तुति
रियं हत्वा मनस्तद्धृतं भारत्यास्त्रिपुरे
स्मिन्नयमनसो यद्याद्य वक्त्रैः स्फुटं प
कहिविपदक्रमेणाकृष्यतः तत्वाद
संख्यासहस्रैर्भवेद्धारावियिविशेषाद्भ

ह्रितः सत्संयतायान्वितः ॥ २ ॥ सावद्य
निरवद्यमस्तु यदि वा किं वा न यावि
तयात्रूनं सोत्यमिदं पठिख्यातिनेसोय।
स्यात्सिभक्तिरस्तु यि ॥ संविज्ञापिलघु
नमात्मनिहृदं सनायमानं हृगावड्
मात्मशुद्धरी हृतेनरचितं यस्मात्रय
पिप्रव ॥ २१ ॥ इति श्रीपंचसत्वांलघु

ती क्रा कृ हासद्भवं वेदं व्याकरणं वगाह गिरा त.
सद्धर्म २२ गौरी त्यं व कैप नि पावतिसतित्वे ले

वं.
१३९

स्तवः समाप्तः ॥ ॥ ॐ नमो इंद्रा·
क्षी भगवत्यै नमः ॥ ॥ ॐ अस्य श्री इंद्रा
क्षी स्तोत्र मंत्रस्य ॥ पुरंदर ऋषिः ॥ अ
नुष्टुप् छंदः ॥ श्री इंद्राक्षी देवता ॥ ह्री
बीजं ॥ भुवनेश्वरी शक्तिः ॥ भवानी की
लकं ॥ गायत्री सावित्री सरस्वती क·
वचं ॥ सकल कामना सिद्ध्यर्थं इंद्रा

शीपादे विनियोगः ॥ ॐ ब्रह्म्यै न्याः
मः ॐ लक्ष्म्यै श्रुंगुष्ठाभ्यां नमः भुवने
श्वर्यै तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ माहेश्वर्यै
मध्यमाभ्यां नमः ॥ ॐ कौमार्यै अनामि
काभ्यां नमः ॥ ॐ सहस्रनयनायै कनि
ष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐ इंद्राणी भगवत्यै क
रतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ॥ ॐ लक्ष्म्यै

व. १५०

हृदयायनमः ॥ ॐभृकुटेनखर्यैशिरसेस्वा
हा ॥ ॐमाहेस्वर्यैशिखायैवौषट् ॥ ॐकौ
मार्यैकवचायहुं कौमार्यैनेत्रत्रया
यवौषट् ॥ ॐ ऐंद्राल्लीभगवत्यैअस्त्राय
फट् ॥ ॐ ऐंद्रालीहिमजांदेवींपीतव
स्त्रद्वयान्वितां ॥ वामेवज्रधरांसव्ये हृ
स्तेभयवरप्रदां ॥ १ ॥ सहस्रनेत्रांसर्वा

ंनानालंकारभूषितां ॥ प्रसन्नवदना
नित्यमक्षरोगणसेवितां ॥ श्रीदुर्गासौ
म्यवदनां पापांकुशायरांपरां ॥ त्रैलो·
क्यमोहिनीदेवीभवानीप्रणमाम्यहं
ं २३ वाच ॥ ईश्वरीनामसादेवीदे
वतासप्तदाहूता ॥ गौरीश्वाकेभरो·
देवीदुर्गानामेतिविश्रुता ॥१॥ का·

च.

२४१

मायनीमहादेवीचंडघंटामहातपा

सावित्रीसाचगायत्रीब्रह्माणीब्रह्म।

वादिनी॥२॥नारायणीभद्रकालीम

हाली कृष्णपिंगला॥अग्निज्वालारौ

द्रमुखीकालरात्रिस्तपस्विनी॥३॥मे

घस्वमासहस्राक्षीविकटांगीजलो

दरी॥महोदरीमुक्तकेशीघोररूपाम

ह्रावला ॥ प्रद्युम्ना भद्रमानेना रोगा हृवी
शिवप्रिया ॥ शिवहूती कराली च प्रत्य-
हपरमेश्वरी ॥ ५ ॥ इंद्राणी वेंद्ररूपा वरं
द्रशक्तिः परायणा ॥ वाराही नारसिं-
ही च भीमा भैरवनादिनी ॥ ६ ॥ कृतिसं
ति धृतिमेधा विद्या लक्ष्मी सरस्वती ॥
अनंता विजया पर्णा मानस्तोकाप

दे.
१४२

राजिता ॥ भवानीपार्वतीदुर्गाहैमव
त्यंबिकाशिवा ॥ भद्रका भद्रिका भद्रा
भीताभीतहराशुभा ॥ ८ ॥ एतैर्नामप
दैर्दिव्यैःस्तुताशक्रेणधीमता ॥ आ
युरारोग्यमैश्वर्यंज्ञानंविज्ञानंबलंयशः
त्रयापस्मारकुष्टादितापज्वरविना
शनं ॥ यएतत्स्तोत्रंपठेन्नित्यंसर्वव्याधि

विनाशनं॥ ध्यानमावर्तयेद्यस्तु मुच्यते
व्याधिबंधनात्॥ यं यं काममयते कामं
तं तमाप्नोति मानवः॥११॥ आवर्तनस
हस्रेण लभते वांछितं फलं॥ नाभिमा
त्रजले स्थित्वा सहस्रपरिसंख्यया॥१
जपेन्नित्यमिदं दिव्यं वाचासिद्धिर्भवे
त् ध्रुवं॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय षण्मासा

व. २८३

सिद्धिरुच्यते ॥ संवत्सरमुपाश्रित्य सर्वे
कामार्थसिद्धये ॥ अनेन विधिना मंत्रा
मंत्रसिद्धिः प्रजायते ॥ संनष्टा च भवे
द्देवी यस्य हृत्संप्रजायते ॥ मायाकुंड
लिनी ॥ भ्रमा ॥ कामा ॥ वार्वंगी ॥ टंकपा
रिणी ॥ तारा ॥ पार्वती ॥ यक्षिणी ॥ परापर
ररहस्या ॥ सर्वपीठेश्वरी ॥ सर्वमंत्रेश्वरी

सर्वेतंत्रेश्वरी वाग्देवी सरस्वती मधु
कैटभहारिणी महिषासुरसैन्यघ्नी
महिषासुरप्रलोचनरक्तबीजसुभ
निसुंभहारिणी मातृकाचक्रासनदे
वता धृता प्रथमा श्रेमा देवहृतु सु
सिद्धा सावुधा सवाहना लक्ष्मी मे
धा धरा तुष्टिः गौरी पुष्टिः प्रभा

च.

२९४

मतिः ॥ सर्वादेव्याप्रीयतांप्रीतामेभव
तां ॥ ॐ आवाहनंनजानामिनजाना
मिविसर्जनं ॥ पूजाभागंनजानामिक्ष
म्यतांपरमेश्वरि ॥ मंत्रहीनंक्रियाहीनं
विधिहीनंचयद्गतं ॥ तत्सर्वंक्षम्यतांदे
विप्रसीदपरमेश्वरि ॥ ॥ इतिश्रीदेवा
नीसहस्रनामस्तवपाठविधिः समाप्ता ॥